

RAUNVÍSINDASTOFNUN HÁSKÓLANS

RH-80-05

Dunhaga 3 - 107 Reykjavík

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI
1900 - 1929

eftir
KJARTAN OTTÓSSON

Reykjavík 1980

FORMÁLI

Í samantekt þessari, sem samin var á Raunví sindastofnun Háskólangs sumarið 1979 að beiðni Sveinbjörns Björnssonar, prófessors, er safnað saman upplýsingum um jarðskjálfta, sem fundist hafa á Íslandi á tímabilinu 1900-1929. Þegar eru komnar út skýrslur um jarðskjálfta á Íslandi á tímabilinu 1930-1959 eftir Eystein Tryggvason, fyrrum jarðskjálftafræðing á Veðurstofu, síðan dósent og nú jarðeðlisfræðing á Norrænu eldfjalla-stöðinni í Reykjavík. (Eysteinn Tryggvason: Jarðskjálftar á Íslandi 1930-1939, RH-78-21, do. 1940-1949, RH-78-22 og 1950-1959, RH-79-6). Sá er munur á þeirri samantekt, sem hér liggur fyrir, og samantektum Eysteins, að hann tekur einnig með jarðskjálfta, sem ekki hafa fundist, en hafa komið fram á jarðskjálftamælum í Reykjavík, en hér er öllum slikum skjálftum sleppt. Að öðru leyti er þessi samantekt í ýmsum meginindráttum sniðin eftir skýrslum Eysteins, uppsetning m.a. sú sama. Um jarðskjálfta á Íslandi fyrir 1900 hefur Þorvaldur Thoroddsen skrifaoð eftir öllum þeim heimildum, sem hann náði til, í bókunum "Landskjálftar á Íslandi" (Kaupmannahöfn 1899 og 1905), og "Geschichte der isländischen Vulkane" (Kbh. 1925, bls. 380-458, nær reyndar allt til ársins 1908).

Þess er ekki vænst, að í þessari samantekt sé allt tint til, sem hægt er að finna um jarðskjálfta, sem fundust á tímabilinu, enda þótt megináhersla hafi verið lögð á að safna sem mestu saman. Sú samantekt, sem hér liggur fyrir, á aðeins að vera bráðabirgðayfirlit og grundvöllur frekari rannsókna enda voru verkinu skorður settar. Lítið hefur verið unnið úr þeim heimildum, sem safnað hefur verið. Eflaust hafa einhverjar villur slæðst inn við samantekt þessa, enda sérstaklega hætt við því í verki af þessu tagi, þurri upptalningu staðreynda. Vonandi eru þær þó ekki fleiri og stórvægilegri en efni standa til.

Í samantekt þessari er að jafnaði fyrst greint frá því, hvar og hvernig jarðskjálftinn hefur fundist. Tími er staðartími, nema annars sé getið. Oft er vafamál, hve mikið er að

marka tíma þegar skjálfti fannst, einkum til sveita. Síðan koma niðurstöður mælinga og seinni rannsókna á skjálftunum, ef um slikt er að ræða. Uppsetning tímasetninga er með ýmsu móti í heimildunum, og hvað varðar skjálfta til og með 1909 var sá kostur tekinn við vélritun að samræma þær, einnig í tilvitnunum. Feitletrun í upphafi smáklausa í blöðum er og yfirléitt ekki auðkennd hér. Að öðru leyti eiga tilvitnanir að vera stafréttar. Hér er gert meira að því en í skýrslum Eysteins að fjalla í einu lagi um skjálftahrinur sem stóðu fleiri daga en einn samfleytt eða með stuttu millibili, ef upptök allra skjálftanna virðast vera á sömu slóðum, og sérstaklega ef lítið er að segja um hvern dag fyrir sig. Þó er yfirléitt ekki fjallað í einu lagi um skjálfta, sem urðu hver í sínum mánuði, og þess er ávallt gætt, að tímaröð raskist ekki. Yfirléitt eiga allir skjálftar, sem fjallað er um í einu og sama númeri, að hafa sömu upptök, og er því vel til, að tvö númer falli á sama dag.

Heimildir eru mjög mismunandi eftir árum þess tímabils, sem hér um ræðir. Eina samfellda yfirlitið um allt tímabilið er í Vít Kárník: Seismicity of the European Area/1, Dordrecht 1969, en það tekur aðeins til skjálfta stærri en $4 \frac{1}{4}$ stig eða þar um bil, og skjálfta, sem höfðu áhrifin VI stig eða meira. Bók Kárníks hefur ekki að geyma neinar upplýsingar beint úr frumheimildum, svo sem lýsingar á skjálftum eða upptalningar staða þar sem þeir fundust, en er einkum gagnleg fyrir það, að byggt er á upplýsingum frá erlendum stöðvum, t.d. um stærð skjálfta og staðsetningu, einkum þeirra er áttu upptök sín úti í sjó. Aðrar heimildir en Kárník hafa ekki verið kannaðar sérstaklega í leit að niðurstöðum erlendra jarðskjálftastöðva. Kárník gefur upp, nema annars sé getið hér á eftir, sem heimild sína fyrir allt þetta tímabil handrit Eysteins Tryggvasonar: Earthquake catalogue of Iceland, 1924-1955, en það nær aðeins yfir lítinn hluta tímabilsins, og hefur ekki hafst uppi á heimild Kárníks um árin fyrir 1924. Grein Þorkels Þorkelssonar, Earthquakes in Reykjavík (ÞPER), hefur að marki að telja upp alla skjálfta, sem fundust í Reykjavík og höfðu áhrifin III stig eða meira og meta áhrif þeirra. Eins og Þorkell bendir á,

ofmetur hann áhrif vægstu skjálftanna frekar en hitt, a.m.k. seinni árin, en greinin nær einkum yfir tímabilið 1800-1935. Ég hef gert ráð fyrir því, að í greininni væri að finna dagsetningar svo til allra skjálfta, sem vitað er til að hafi fundist í Reykjavík á umræddu tímabili.

Um jarðskjálfta á Íslandi fyrstu ár aldarinnar, til og með 1908, er yfirlit í bók Þorvalds Thoroddssen, Geschichte der isländischen Vulkane. Um árin 1903-8 er einnig yfirlit í grein E.G.Harboe; Meddelelser om Jordskælv og Vulkanudbrud, 1910, (H'10). Í grein sinni, Das isländische Erdbeben am 22. Januar 1910 (H'12), tilfærir Harboe einnig það, sem segir frá jarðskjálftum í dagbók Reykjanesvita til og með árinu 1910. Fyrsta áratug aldarinnar eru flestir þeir skjálftar, sem hér er getið, skjálftar sem fundist hafa í Reykjanesvita. Þetta stafar að sjálfssögðu mest af eðli heimildanna. Harboe gefur einnig yfirlit um jarðskjálfta á Íslandi 1909-1913 í annarri grein, Meddelelser om Jordskælv og Vulkanudbrud í Danmark med Bilande í Tidsrummet 1909-1913, sem út kom 1915 (H'15). Jarðskjálftamælingar hófust á Íslandi árið 1909, en þá var settur upp mælir í Reykjavík að tilhlutan alþjóðasamtaka jarðskjálftafræðinga, og voru blöð mælisins send til Strassborgar til úrvinnslu. Þessar mælingar hættu er strið skall á árið 1914. (Sjá grein Eysteins Tryggvasonar, Jarðskjálftamælingar á Íslandi 1909-1951, í Veðráttunni, Ársyfirliti 1951). Nú hefur Ólafur Guðmundsson, jarðeðlisfræðinemi, lesið úr blöðum mælisins fyrir árin 1910-1914 (óprentað handrit), og er þess getið í samantekt þessari, ef skjálftar virðast hafa mælst á þann mæli, en heimildar ekki getið í hvert skipti. Úr yfirlitum þeim, sem hér hafa verið nefnd, fengust dagsetningar skjálfta. Síðan var farið í fréttablöðin og leitað lýsinga á þessum skjálftum. Aður en dagblöð byrjuðu að koma út hérlendis, var leitað lýsinga í öllum blöðum, sem til greina komu, oftar en hitt með heldur rýrum árangri. Tryggt þótti, að fáir eða engir skjálftar, sem yfirleitt var hægt að fá fregnir af, hefðu farið fram hjá Þorvaldi Thoroddssen, þ.e. til og með 1908. Hins vegar reyndist yfirlit Harboe gloppótt. Var því farið yfir allt "Norðurland"

frá 1909-1919 til að leita að skjálftum, sem fundust á Akureyri, og allt, sem út kom af "Suðurlandi" á Eyrarbakka (13. júní 1910- 8.janúar 1917) til að finna skjálfta á Suðurlandsundirlendinu, en um jarðskjálfta í Reykjavík var treyst á grein Þorkels. Auk þess fór Ólafur Guðmundsson yfir Viði og "Ingólf" 1913 og Morgunblaðið 1913 og fram til 20. apríl 1914. Um árin 1914-1919 var ekki til neitt yfirlit, sem tók til alls landsins, aðeins grein Þorkels um landskjálfta í Reykjavík. Þar fengust því dagsetningar skjálfta utan Reykjavíkur með ofangreindum yfirlestri "Norðurlands" og "Suðurlands", en að öðru leyti var svipað að staðið og fyrr. Lítillega var grennslast fyrir um það, hvar dagbækur Reykjanesvita voru niðurkomnar, en þær fundust ekki. Vantaði því upplýsingar úr dagbókinni um jarðskjálfta eftir 1910 og allt til 1924, er "Veðráttan" hefur göngu sína. Til að bæta aðeins úr þessu var farið í bókina "Vitar Íslands í 50 ár", Reykjavík 1928, en þar er á 13.-15. bls tekið upp það sem dagbækur Reykjanesvita segja um meiriháttar jarðskjálfta. Um árin 1920-1922 er til grein eftir Þorkel Þorkelsson, Landskjálftar á Íslandi 1920-1922, í Tímariti Verkfræðingafélagsins 1923. Var tímans vegna látið nægja að taka það upp, sem þar segir, og ekki leitað í dagblöðnum. Um árið 1923 er aðeins til grein Þorkels um jarðskjálfta í Reykjavík. Var því farið yfir dagbók "Lögréttu" það ár og blaðið "Íslending" á Akureyri, auk þess sem leitað var að lýsingum á skjálftum, sem vitað var um, í dagblöðnum.

Með árinu 1924 verða mikil umskipti hvað varðar heimildir um jarðskjálfta á Íslandi. Þá byrjar Veðráttan að koma út, en þar er getið þeirra skjálfta, sem fundist hafa í hverjum mánuði. Hefur varla fundist skjálfti við samantekt þessa, sem ekki er getið í Veðráttunni. Með árinu 1924 hefst handrit Eysteins Tryggvasonar, Earthquake Catalogue of Iceland. Hefur hann aðallega byggt á Veðráttunni, en einnig á ýmsum gögnum Veðurstofunnar, veðurskýrslum, veðurbókum, veðurskeytabókum, dagbókum veðurathugunarmanna og bréfasafni Veðurstofunnar, en mér er ókunnugt um, hvernig þeirri heimildaleit hefur verið háttar í einstökum atriðum. Hins vegar virðist Eysteinn lítið hafa

leitað til blaðanna á þessu tímabili. Heimildir þær, sem Eysteinn hefur safnað úr gögnum Veðurstofunnar, hefur hann góðfúslega léð mér. Ná þær reyndar lengra aftur en til 1924, en geta aðeins einstöku skjálfta fyrir þann tíma. Æg hef alltaf vitnað þeint í heimild Eysteins, þegar hún hefur fundist. Eysteinn gefur alltaf hnattstöðu upptaka skjálftanna í skrá sinni, en þegar skjálftinn hefur aðeins fundist á einum stað, setur hann upptökin í næsta nágrenni staðarins, og eru þau þá ekki tilfærð hér. Eysteinn hefur yfirleitt metið áhrif skjálfta, sem kallaðir eru vægir eða litlir á III stig, og áhrif skjálfta, sem kallaðir eru snarpir o.p.h. á V stig, og er þess ekki heldur getið hér í hvert sinn. Stundum gefur Eysteinn upp stærð skjálftanna eftir línuritum mælanna í Reykjavík, og er þess ávallt getið. Ekki hef ég farið jafnrækilega yfir fréttablöðin frá og með 1924 og fyrir þann tíma, og undirlók tíma-bilsins var yfirleitt aðeins farið í dagblöðin, en ekki blöð, sem komu strjálar út. Í ársbyrjun 1925 hófust aftur jarðskjálftamælingar í Reykjavík, en ekki var byrjað að vinna úr mælingunum fyrr en frá og með árinu 1926 (sjá ofannefnda grein Eysteins um jarðskjálftamælingar). Hafa niðurstöðurnar verið gefnar út fjörlritaðar í "Seismological Bulletin", sem fyrst var reyndar kallað "Seismological Report". Þess er getið í saman-tekt þessari, ef skjálftar þeir, sem fundist hafa, hafa komið fram á mæli í Reykjavík, og er gefin upp fjarlægð upptaka eftir "Seismological Bulletin". Tími er staðartími, nema annars sé getið. Um jarðskjálfta á Reykjanesskaga er stuðst við saman-tekt Þórunnar Skaftadóttur á Veðurstofu Íslands: Jarðskjálftar á Reykjanesskaga (ópr. vélrit [1977]), en hún kemur aðeins við sögu hvað snertir fáeina skjálfta síðustu árin. Heimilda um einstaka skjálfta er getið þar sem um þá er fjallað. (Þetta eru skjálftar nr. 04-2, 10-1, 12-1, 13-1, 18-2, 27-4 og 29-8).

Raunví sindastofnun Háskólans,
september 1979

Kjartan Ottósson

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1900

00 - 1. 15. og 16. janúar 1900. Jarðhræringar í Reykjanessvita (H'12, 38).

00 - 2. 2. febrúar 1900. Jarðhræringar í Reykjanessvita (H'12, 38).

00 - 3. 6. apríl 1900. Jarðhræringar í Reykjanessvita. E.t.v. sama og 00 - 4. (H'12, 38).

00 - 4. 7. apríl 1900. "Jarðskjálftar allsnarpir" fundust í Reykjavík (Fjallkonan 11. apr. 1900). "Ísafold" segir svo frá (7. apr. 1900): "Landskjálfta varð vart hér í nótt; hristingur um kl. 4, þrír kippir, hinn fyrsti snöggur nokkuð, og 1 kl. 5". Áhrif í Reykjavík III (ÞPER).

00 - 5. 22. og 23. apríl 1900. Í Reykjanessvita 6 kippir þ. 22., þar af 2 sterkir, áframhaldandi hræringar þ. 23. (H'12, 38).

00 - 6. 27. nóvember 1900. Í Reykjanessvita sterkur kippur kl. 8:10 e.h. (H'12, 38).

00 - 7. 1. desember 1900. Í Reykjanessvita hræringar kl. 1:35 e.h. (H'12, 38).

00 - 8. 17. desember 1900. Jarðhræringar í Reykjanessvita (H'12, 38).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1901

01 - 1. 4. janúar 1901. Jarðhræringar í Reykjanessvita. (H'12, 38).

01 - 2. 17. janúar 1901. Í Reykjanessvita jarðhræringar

kl. 3:30 f.h. (H'12, 38).

01 - 3. 3. febrúar 1901. Jarðhræringar í Reykjanes-vita (H'12, 38).

01 - 4. 27. mars 1901. Í Reykjanesvita jarðhræringar kl. 5:10 f.h. (H'12, 38).

01 - 5. 7. apríl 1901. Í Reykjanesvita sterkur kippur kl. 9:20 e.h. (H'12, 38).

01 - 6. 2. október 1901. Jarðhræringar í Reykjanes-vita (H'12, 38).

JARÐSKJÁLF TAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1902

02 - 1. 15. janúar 1902. Jarðhræringar í Reykjanes-vita (H'12, 38).

02 - 2. 4. mars 1902. Í Reykjanesvita jarðhræringar kl. 00:15 (H'12, 38).

02 - 3. 29. - 30. mars 1902. Í Reykjanesvita jarðhræringar frá kl. 17 þ. 29. til kl. 11 (f.h.) þ. 30. (H'12, 38).

02 - 4. 29. apríl 1902. Jarðskjálftar í Reykjavík, kl. 1:36 og um 10:40 f.h., tveir kippir. Fjallkonan (29. apr. 1904) segir svo frá: "Jarðskjálfta hefir orðið vart hér, smákippa; í nótt kl. 1:36 og aftur í dag, kl. 10:40 árdegis". Ísafold (30. apr. 1902) segir frá á þessa leið: "Land-skjálfta varð vart hér í gær kl. $10\frac{3}{4}$ árd., tvær hræringar, ekki snarpar þó, og í fyrrinótt um kl. $1\frac{1}{2}$ ofurlitil hræring". Þjóðólfur (2. maí 1902) getur allharðs jarðskjálftakipps kl. $10\frac{1}{2}$ f.h. Áhrif í Reykjavík III (ÞPER). Skjálftans varð einnig vart á Bessastöðum, Þjóðviljinn (6. maí 1902) getur um jarðskjálftakipp þar, "þó eigi harðan"

kl. $10^1/2$ f.m.

02 - 5. 12. ágúst 1902. Jarðhræringar í Reykjanesvita, byrjuðu hægt kl. $9^1/2$ f.h. og stóðu stöðugt til kl. 18, sterkur kippur kl. 3 e.h. og nóttina eftir, kl. 12 á miðnætti (H'12, 38).

02 - 6. 3. desember 1902. í Reykjanesvita jarðhræringar kl. 5:10, Þorvaldur Thoroddsen (PTV) giskar á eftir hádegi (H'12, 38).

02 - 7. 13. desember 1902. í Reykjanesvita jarðhræringar kl. 4, PTV giskar á eftir hádegi (H'12, 38).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1903

03 - 1. 28. - 29. október 1903. í Reykjanesvita jarðhræringar þ. 28. og kl. 22:18 þ. 29. (H'12, 38).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1904

04 - 1. 15. júní 1904. Jarðskjálfti í Landssveit. Fjallkonan (22. júní 1904) skýrir svo frá þeim: "Jarðskjálfta varð vart í Landssveit í Rangárvallasýslu aðfaranótt 15. þ.m. Fólk vaknaði á flestum eða öllum bæjum sveitarinnar, enda hafði brakað allmikið í húsum, lausir hlutir hrærst og lampar, sem héngu í baðstofum dinglað fram og aftur". "Berlingske Tidende" talar um "býsna öflugar jarðhræringar" ("temmelig stærke Jordrystelser") og að lausir munir hafi fallið (H'10, 384).

Kárnik telur upptök jarðskjálftans á 64°N , 20°V , ± 30 km, en það er í Landssveit. Dýpt líklega 5-50 km. Stærð skjálftans áætlar Kárnik 4,6, og reiknar þá út frá áhrifunum, sem hann metur sem VI. Bureau Central de L'Association International de Seismologie metur áhrifin sem VII (Kárnik).

04 - 2. 2. ágúst 1904. Á Akureyri fundust jarðhræringar kl. $8\frac{3}{4}$ um morguninn (Norðurland 6. ág. 1904). Erlendur hótelgestur segir frá því, að brakað hafi og marrað í hótelinu, vatn í ílátum hafi sveiflast til og frá og glamrað hafi lágt í glösum. Um stundarfjórðungi síðar endurtók sig brakið og sveiflurnar, og mun sá kippur hafa verið vægari. Á Akureyri voru jarðhræringarnar vægar, en á Siglufirði voru þær að sögn skipstjóra nokkurs mun snarpari, og skipin rugguðu ískyggilega mikið. Þessara jarðhræringa varð einnig vart á Sauðárkróki (P. Herrmann: Island II, bls. 246). Í 5 erlendum jarðskjálftastöðvum kom fram veikur skjálfti (H'12, 34).

04 - 3. 28. september 1904. Í Reykjavík varð vart vægrar jarðhræringar kl. $7\frac{1}{2}$ f.h. Þar sem hún var alveg meinlaus, var henni ekki veitt sérstök athygli (H'10, 385; eftir B.T.). Áhrif í Reykjavík III (ÞPER).

04 - 4. 13. nóvember 1904. Í Reykjanesvita jarðhræringar (H'12, 38).

04 - 5. 17. - 18. nóvember 1904. Í Reykjanesvita snarpar jarðhræringar kl. $8\frac{1}{2}$ - 9 e.h. þ. 17., og jarðskjálftakippur kl. 20:25 þ. 18. (H'12, 38).

04 - 6. 27. desember 1904. Í Reykjavík fannst einn snöggur kippur kl. 5 um morguninn (Þjóðólfur 1. jan. 1905). Annar minni kippur fannst seinna um morguninn (Ingólfur 8. jan. 1905). Um fjórðungur Reykvíkinga vaknaði við sterkari kippinn. Kippir þessir ollu engu tjóni, og fundust ekki fyrir austan fjall (H'10, 385; eftir B.T.). Áhrif í Reykjavík III (ÞPER).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1905

05 - 1. 28. - 30. janúar 1905. Tíðir jarðskjálftar á Reykjanesskaga, sem fundust einnig allt austur í Rangárvallasýslu og allt upp á Mýrar.

Upptök telur Kárnik nálægt Krísuvík, en þar voru skjálftarnir sterkestir, og fundust jarðhræringar þar allt fram til 10. mars. Frá 29. janúar til 5. febrúar kom þar hver kippurinn á fætur öðrum. Voru þeir allkröftugir og gerðu mikinn skaða á þremur bæjum, Litla Nýjabæ, Vigdísarvöllum og Ísólfsskála. Skemmdust þar flest hús, og sum féllu alveg, en hvorki urðu slys á mönnum né húsdýrum. Fram til 10. mars varð á þessum slóðum vart við vægar jarðhræringar við og við, en þær urðu stöðugt veikari (H'10, 387; eftir B.T.). Að sögn blaðsins "Reykjavík" (4. feb. 1905) skekktust eða hrundu öll hús á 2 bæjum, Nýjabæ og Vigdísarvöllum, fólk flúði þá bæi báða, og gripir voru reknir úr húsum. "Fjallkonan" (10. mars 1905) segir svo frá: "Landskjálftarnir, sem hér voru 28. og 29. jan. hafa orðið langmestir í Krýsivíkurhverfi, voru þar heila viku öðruhvoru, og öll hús á tveimur kotum, Litla-Nýjabæ og Vigdísarvöllum, hálfrundu og löskuðust. Að Ísólfsskála í Grindavík hrundi eldhús og frambærinn skektist".

Einna mest bar á þessum jarðskjálftakippum á Reykjanefjallgarðinum sums staðar, telur "Þjóðólfur" (3. feb. 1905), t.d. á Vatnsleysuströnd og í Hraunum. "A Vatnsleysuströnd er sagt, að bæir hafi sumstaðar skemmst lítið eitt og skekkst og viða höfðu menn þar leitt nautgripi út úr fjósunum".

Í Hafnarfirði og þar í grennd kvað meira að skjálftunum en í Reykjavík. "Þjóðviljinn", gefinn út á Bessastöðum, segir svo frá (2. feb. 1905): "Í stöku lélegri torfbæjum þorði fólk eigi að haldast við yfir nóttina; en hvergi urðu þó skaðar að jarðskjálftum þessum hér í grenndinni".

Þessir jarðskjálftar voru ekki sérlega snarpir á Reykjanesi. "Ingólfur" segir svo frá (5. feb. 1905): "Fram við Reykjanesvita koma jarðskjálftar mjög oft, en þar urðu kippir

þessir ekki meiri en þar er títt, þótt ekki gæti jarð-skjálfta annarsstaðar. Þar komu kippirnir úr suðurátt. Botnvörpuskip var úti fyrir Reykjanesi á sunnudaginn og varð vart við mikla ókyrð á sjónum alt í einu. Hæfulaust er það, sem flogið hafði fyrir, að eldur hafi sést þar úti fyrir, að því er vitavörðurinn af Reykjanesi sagði". Að sögn "Þjóðólfs" kvað Reykjanestvitann ekki hafa sakað, "en gaflhlað hrundi þó úr fjárhúsi hjá vitaverðinum".

"Fjallkonan" (3. feb. 1905) segir jarðhræringarnar hafa verið sterkari í Keflavík en Hafnarfirði, en "Reykjavík" telur þá "eftir því sem næst verður komist", álika og í Reykjavík.

Í Reykjavík fundust eftirtaldir kippir þ. 28. og 29.:

P. 28.

kl. 3:10 e.h. lítill
" 5:32 talsverður
" 5:40 lítill
" 7:12 "
" 7:13 "
" 7:17 "
" 7:39 "
" 7:42 allsnarpur
" 7:46 mjög snarpur
" 7:52 lítill
" 7:53 talsverður
" 8:25 snarpur
" 9:17 lítill
" 9:24 "

Samtals 14 skjálftar

P. 29.

kl. 11:07 mjög snarpur
" 11:14 lítill
" 11:21 "
" 11:47 "
" 11:49 "
" 12:00 "
" 1:17 nokkur
" 1:21 "
" 2:15 snarpur
" 2:57 fremur lítill
" 2:59 talsverður
" 3:00 fremur lítill
" 4:15 lítill
" 5:34 "
" 5:47 "

Samtals 15 skjálftar

(Þjóðólfur 3. feb. 1905).

Aðfaranótt 29. varð einnig vart við nokkra smákippi á Bessastöðum, "en lang-snarpastur varð hristingurinn á sunnudaginn 29. janúar kl. rúmlega 11 f.h." (Þjóðviljinn 2. feb. 1905). "Ísafold" segir svo frá (31. jan. 1905):

"Landskjálftar gengu hér 2 daga um helgina, laugardag og sunnudag, býsna-miklir til þess að gera, og mjög tiðir. Ekki snöggssnarpir kippir, eins og 1896, heldur hristingur, hægur að jafnaði, en allharður stundum, t.d. á laugardaginn kl. 3:15 og 5:33; og einkum þó á sunnudaginn 11:11 og 2:30. Hægari hreyfing, tölverð þó, var á laugardaginn um $7\frac{3}{4}$ og nær $8\frac{1}{2}$ um kveldið, og á sunnudaginn 11:52, 11:56 og 1:26. En smáhristingur miklu oftar. Hlutir hrundu niður af hillum og borðum á efra lofti helzt hér og á Akranesi og í Hafnarfirði". "Reykjavík" segir þannig frá skjálftunum (4. feb. 1905): "Síðari hluta laugardagsins og fyrri hluta Sunnudagsins 28. - 29. f.m. fundust hér landskjálftakippir, hinn fyrsti kl. liðlega 3 síð. á laugardaginn, síðan kl. $6\frac{3}{4}$, $7\frac{1}{4}$, 7:40, 7:45, 7:48; harðasti kippurinn varð á Sunnud. kl. 11:10; síðan kippir 2:16 og kl. 3 síð. á Sunnudaginn. En á þessu timabili voru landskjálftar altaf öðru hvoru, og kippirnir stundum mjög tiðir. En harðir voru þeir ekki".

"Fjallkonan" segir svo frá (3. feb. 1905): "Kippirnir margir og nokkuð harðir niðri í kvosinni hér í bænum, svo að hlutir hrundu sumstaðar ofan af hillum og borðum. Margir urðu felmtraðir". Þorkell Þorkelsson metur mestu áhrif í Reykjavík 29. jan. sem V, og er það væntanlega skjálftinn kl. 11:07 f.h. (ÞPER).

"Á Akranesi varð jarðskjálftans vart til muna og eins upp um Borgarfjörð og Mýrar, þó minna. Ólafur Finsen læknir ritar t.d. 30. f.m. "Í gær fundust hér (á Akranesi) 3 kippir, snarpastur kl. $11\frac{1}{2}$, þá var hér allt á reiðiskjálfi, eg hélt að meðalaskápurinn minn mundi fara um koll. Man ekki eptir að jafn snarpur kippur hafi fundizt hér, þegar mest gekk á um árið (1896)". Sama hafa og sagt bændur í grennd við Hafnarfjörð, að þessi kippur, sunnud. 29. f.m., hafi verið snarpari, heldur en nokkur kippur hafi verið jarðskjálftaárið" (Þjóðólfur 3. feb. 1905). "Reykjavík" telur jarðskjálftakippina hafa verið álika harða á Akranesi og í Reykjavík.

Jarðhræringa varð einnig vart á Suðurlandsundirlendinu.

"Einkennilegt er það, að austanfjalls t.d. í Ölfusi varð jarðskjálftanna ekki vart fyr en á mánudaginn 30. f.m. Svo hefur Erlendur vélastjóri á Reykjafossi sagt, að hjá sér hafi ekki borið á þeim fyr, og urðu kippirnir þar allharðir. En á Eyrarbakka og í sunnanverðum Flóa varð þeirra þó vart á sunnudaginn að minnsta kosti". (Þjóð-ólfur 3. feb. 1905). "Fyrsta fregnin kom af Eyrarbakka, sú að þar hefði orðið ofurlitillar hræringar vart á laugardaginn. Svo fréttist greinilegar með Birni búfræðing Björnssyni frá Gröf. Hann var staddur austur í Fljótshlíð, á Breiðabólstað, á laugardagskvöldið. Þar fanst nokkur skjálfti. Næstu daga á eftir fór hann vestur um Rangárvalla og Árnessýslur og varð landskjálftans var öðruhvoru. Mestir voru þeir á mánudagskveldið í Ölfusi, nokkurir snarpir kippir þá, en engar skemdir. Dunur miklar eða dynkir heyrðust í Ölfusi á mánudagskveld og þriðjudagsnótt, líkast eldgosi í fjarska. Dunurnar virtust koma úr norðri, og ofurlitill hristingur var þeim samfara" (Fjallkonan 3. feb. 1905). Í uppsveitum austanfjalls fundust alls engir jarðskjálftakippir (Reykjavík 4. feb. 1905). Í veðurskýrslum frá Eyrarbakka er getið jarðskjálfta þ. 29. kl. 11 f.h. og 2 e.h., og þ. 30., kl. 4 f.h. (uppskrift Eysteins Tryggvasonar). Ekki var hægt að segja til um það með vissu, hvaða stefnu jarðskjálftabylgjurnar höfðu. Sumir töldu hana hafa verið frá suðri til norðurs (á Reykjanesi: Ingólfur 5. feb. 1905) eða úr suðvestri: "úr suðri, eða litið vestar" (Reykjavík 4. feb. 1905), "frá suðri til norðurs í stefnunni frá Eldey" (Þjóðólfur 3. feb. 1905). Aðrir töldu stefnuna hafa verið frá suðaustri til norðvesturs (Þjóðviljinn 2. feb. 1905, H'10, 387). Kárnik staðsetur jarðskjálftana 28. - 29. janúar á 64°N, 22°W, ± 30 km, en það er milli Kleifarvatns og Hafnarfjarðar. Hann telur stærðina hafa verið 5,6, og reiknar þá út frá mestu áhrifum skjálftans, sem hann áætlar VIII. Skjálftinn hafði áhrifin V í allt að 40 km fjarlægð frá upptökum (r_5), en hans varð vart í allt að 120 km fjarlægð (r). Dýpt skjálftans reiknast vera 9 km, og er þá reiknað eftir mestu

fjarlægð frá upptökum, þar sem skjálftinn hafði áhrifin III og áhrifin V (r_3 og r_5).

05 - 2. 6. - 7. september 1905. Í Reykjanesvita miklar jarðhræringar frá kl. 2 e.h. þ. 6. til kl. 2¹/2 f.h. daginn eftir (H'12, 38).

05 - 3. 15. nóvember 1905. Jarðhræringar fundust á Akureyri og í Holti í Ísafjarðarsýslu.

Á Akureyri fannst jarðhræring kl. 1:45 um nóttina, og stóð hún í 2 sekúndur, kl. 5:05 f.h., stóð í 4 til 5 sek., og kl. 5:20 f.h., stóð í u.p.b. 1 sek. Heimildarmaðurinn lá í rúmi á neðstu (?) hæð hússins (1. Etage). Jarðhræringin kl. 5:05 var sterkust, það brakaði í húsinu, og þvottaborð og þvottaskál hrístust töluvert. Síðasta jarðhræringin var veikust (Dansk Meteorologisk Institut, í H'10, 387-88). Heimildarmaður "Berlingske Tidende" skrifar, að morguninn 15. nóvember milli kl. 5 og 6 hafi menn vaknað á Akureyri við allsnarpar jarðhræringar. Snarpasti kippurinn kom um kl. 5:10, og á eftir honum komu tveir veikari. Nokkrir bæjarbúa höfðu fyrr um nóttina fundið veika kippi (H'10, 388). "Norðurland" segir svo frá (18. nóv. 1905): "Á miðvikudagsnóttina var vöknudu menn hér í bænum við allsnarpa jarðskjálftakippi. Fyrsti kippurinn kom um kl. 1, annar um kl. 3. Varð þá enn hlé um stund. Um kl. 5 byrjuðu kippirnir aftur með litlum millibilum. Var sá kippurinn langsnarpastur sem kom kl. 5:10'".

Í Holti í Ísafjarðarsýslu fannst einn jarðskjálftakippur um kl. 5 f.h. (H'10, 388).

Kárnik telur upptök kippsins kl. 5:05 á 66°N, 18°V, $\pm$ 30 km, en það er á skaganum milli Eyjafjarðar og Skjálfanda.

Stærðin (M_{LH}), reiknuð eftir útslagi yfirborðsbylgna í einni stöð, var 5,5. Áhrifin metur Kárnik sem VI. Hámarksfjarlægð þar sem skjálftinn hafði áhrifin V (r_5) var 50 km, en hans varð vart í allt að 200 km fjarlægð (r).

A. Sieberg metur áhrif skjálftans sem V. Dýpt, reiknuð eftir r_3 og r_5 (sjá 05 - 1), er u.p.b. 41 km. Stærð reiknuð

eftir útslagi láréttra P-bylgna í einni stöð (M_{PH}) er 6,4.

Í 13 erlendum jarðskjálftastöðvum kom fram fremur lítill jarðskjálfti (H'12, 34).

05 - 4. Í nóvember 1905 urðu jarðskjálftar við Heklu. "Ingólfur" segir svo frá (26. nóv. 1905): "Landskjálfta hefir nýskeð orðið vart í Rangárvallasýslu í nánd við Heklu og er sagt, að fólk hafi flúið á burt frá Næfurholti, sem er næsti bær við Heklu. Fréttin er eftir manni að austan". "Þjóðólfur" segir svo frá (9. feb. 1906): "Í nóvembermán. síðastl. kom svo harður kippur efst á Rangárvöllum, að fólk frá Haukadal nálægt Heklu flúði til næsta bæjar".

JARÐSKJÁLF TAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1906

06 - 1. 13. janúar 1906. "Jarðskjálftakippur mjög harður fannst austur á Rangárvöllum ... kl. 6 - 7 e.h. Er skrifaoð þaðan að austan ..., að enginn kippur hafi þar jafnsnarpur komið síðan í jarðskjálftunum miklu 1896. Fólk varð þar viða allhrætt, og hugði ný býsn fyrir höndum". (Þjóðólfur 9. feb. 1906). "Lögréttu" (14. feb. 1906) kallar kippinn aðeins "snöggan". Þessi kippur kvað hafa verið öflugri en kippirnir í nóvember 1905 (H'10, 388; eftir B.T.). Kárnik staðsetur þennan kipp á 64°N , 20°V , ± 30 km, en það er í Landssveit. Dýpt skjálftans er 5 - 50 km. Stærð 4,6, reiknuð út frá áhrifunum, sem Kárnik metur sem VI.

06 - 2. 15. janúar 1906. Jarðhræring í Grímsey 15. janúar (?) um kl. 5. Heimildarmaðurinn vaknaði við kippinn, sem var aðeins einn og stóð í u.p.b. 30 sek. Stefna frá suðsuðaustri til norðnorðvesturs. Ekkert sjáanlegt tjón varð af þessari jarðhræringu (H'10, 389; eftir D.M.I.: Matthias Eggertsson).

06 - 3. 14. ágúst 1906. Jarðskjálfti í Reykjanesvita

(H'12, 38). Þorkell Þorkelsson segir hann hafa fundist í Reykjavík, áhrif III, en ekki er hans getið í blöðum.

06 - 4. 6. október 1906. Jarðhræring á Akureyri kl. 2:50 e.h. Heimildarmaðurinn var staddur á viðavangi, fann jörðina hristast og heyrði veika dunu. Innan dyra fannst stuttur, öflugur kippur, stóð aðeins nokkur augnablik. Stefnan var frá austri til vesturs. Tjón varð ekkert. Ekki er getið um þessa jarðhræringu á veðurstöðinni á Möðruvöllum í Hörgárdal (H'10, 389; eftir D.M.I.: H. Schiðth o.fl. og B.T.).

06 - 5. 8. - 9. nóvember 1906. Jarðskjálftar á Akureyri. Kl. 10:20 að kvöldi hins 8. kom jarðskjálfti, býsna snarpur kippur ("temmelig stærkt stöd"), en ekki langur, og brakaði í húsinu. Um nótina, þ. 9. kl. $1\frac{1}{4}$ - 2 nokkrir kippir ("flere Rystelser"), þar af 3 býsna sterkir ("temmelig stærke"), sá fyrsti, kl. $1\frac{1}{4}$ var öflugastur og stóð alllengi. Stefnan frá suðri til norðurs (H'10, 389; eftir D.M.I. og B.T.). "Norðurland" segir svo frá (10. nóv. 1906): "Jarðskjálftar hófust hér að kvöldi hins 8. þ.m. kl. $10\frac{1}{4}$. Kom þá mjög snarpur kippur svo hús hristust til mikilla muna. Allan fyrri hluta næturinnar fram til kl. 3 voru jarðskjálftakippir meiri og minni. Voru taldir 8 eða 9 kippir alls. Langmest kvað að kipp sem kom kl. 1 og 20 m. Var hann bæði lengstur og snarpastur allra kippanna. Munu flestir bæjarbúar hafa vaknað við hann og stöku menn fóru á fætur". Í ritsímafrétt til "Ísafoldar" (10. nóv. 1906) eru kippirnir sagðir níu, "tveir allsnarpir". Ekki er getið um þessa skjálfta í veðurstöðinni á Möðruvöllum í Hörgárdal. Skjálftar þessir fundust hins vegar í Vopnafirði, en ekki á Seyðisfirði (H'10, 389; eftir D.M.I. og B.T.).

Í 6 erlendum jarðskjálftastöðvum kom fram litill jarðskjálfti þ. 9. nóvember (H'12, 34).

Kárnik staðsetur jarðskjálftann kl. 10:20 þ. 8. á 66°N , $18^{\circ}\text{V} \pm 1^{\circ}$ [C], en það er á skaganum milli Eyjafjarðar og

Skjálfanda. Upptök skjálftans eru einhvers staðar í jarðskorpunni á 5 - 50 km dýpi. Stærð skjálftans áætlar Kárnik 4,6, og reiknar þá út frá áhrifunum, sem hann metur sem VI. Hámarksfjarlægð, þar sem skjálftinn hafði áhrifin II, var 150 km.

06 - 6. 5. desember 1906. Jarðhræringar í Reykjanesvita (H'12, 38). Þorkell Þorkelsson segir þær hafa fundist í Reykjavík, áhrif III, en ekki er þeirra getið í blöðum.

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1907

07 - 1. 12. og 14. janúar 1907. Jarðhræringar í Reykjanesvita (H'12, 38).

07 - 2. 30. janúar 1907. Vægur jarðskjálfti við (á ?) Akureyri kl. 9:12 f.h., nokkuð langur ("lidt langtrukkent") (H'10, 389; eftir D.M.I.). Skjálftans er ekki getið í Akureyrarblöðunum "Norðurlandi" og "Norðra".

07 - 3. 29. mars 1907. Jarðhræringar í Reykjanesvita (H'12, 38).

07 - 4. 18. - 19. júlí 1907. Jarðskjálftar á Akureyri. "Norðri" segir svo frá (19. júlí 1907): "Jarðskjálfta-kippi snarpa fundu menn hér í gækveldi kl. 11:30 annan kl. 12:20 og þann síðasta, er var mestur kl. 1:15 í nótt. Kippirnir komu frá suðaustri að því er virtist". "Norðurland" (20. júlí 1907) minnist aðeins á kipp kl. tæplega 1 um nóttina.

07 - 5. 18. - 19. október. Jarðskjálftar í Reykjanesvita (H'12, 38).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1908

08 - 1. 2. janúar 1908. Jarðskjálfti stöðvaði Reykjanessvita kl. 8 e.h. (H'12, 38). ÞTV telur þetta hafa orðið kl. 8 f.h.

08 - 2. 10. mars 1908. Kl. 3:40 um f.h. jarðskjálfti á Akureyri. Einn kippur, ekki sérlega sterkur, en þó svo að menn vöknudu við hann (H'10, 389; eftir D.M.I.). "Norðurland" (14. mars 1908) segir svo frá: "Jarðskjálftakippurðu ýmsir hér varir við á miðvikudagsnóttina er var". "Norðri" getur ekki jarðskjálftans.

08 - 3. 14. - 18. október 1908. Þ. 14. kl. 5 e.h. öflugur jarðskjálfti í Reykjanessvita, sem olli því, að kvikasilfrið undir lampanum spýttist út. ÞTV telur þetta hafa orðið kl. 5 f.h. Þar til slökkt var á vitanum kl. 6:35 daginn eftir, fundust alls 30 kippir. Jarðhræringarnar héldu áfram 15., 16., 17. og 18. október (H'12, 38-39). Kárnik staðsetur skjálftann kl. 5 (f.h. að hann telur) þ. 14. á 64°N, 23°V, ± 1°, en það er úti í sjó vestur af Reykjannesskaga. Dýpt skjálftans er sennilega 5 - 50 km. Stærðina áætlar Kárnik 4,6 eftir áhrifum skjálftans, sem hann metur sem VI.

08 - 4. 25. desember 1908. Jarðskjálfti fannst á Sauðanesi kl. 4:30 f.h. (H'10, 390; eftir D.M.I.).

08 - 5. 26. desember 1908. Jarðskjálfti á Akureyri kl. 5:55, öflugur og ekki ýkja stuttur ("ikke saa kort"). 6 kippir runnu saman í einn, sem var öflugur við upphaf og endi (H'10, 389 - 90; eftir D.M.I.). "Norðurland" (29. des. 1908) segir svo frá: "Landskjálftakippur, snarpur, kom hér nóttna milli 1. og 2. jóladags, um kl. 5:45. Fólk vaknaði viðast hvar við kippinn". "Norðri" kallar jarðskjálftann allharðan", og segir hann hafa verið kl. 6. (30. des. 1908). Vægur skjálfti kom fram í jarðskjálftastöðvunum í Hamborg og Potsdam (H'12, 34).

Kárnik staðsetur skjálftann kl. 5:45 á 66°N, 18°V, ± 30 km, en það er á skaganum milli Eyjafjarðar og Skjálfanda. Dýptin er 5 - 50 km. Stærð 4,6, reiknuð eftir áhrifum, sem metin eru sem VI.

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1909

09 - 1. 23. febrúar 1909. Á Stóranúpi fannst stuttur jarðskjálftakippur kl. 3:30 f.h. Stefnan mun hafa verið frá austri til vesturs (H'15, 418; eftir D.M.I.)

09 - 2. 1. - 2. september 1909. Jarðhræringar í Reykjanessvita (H'10, 39).

09 - 3. 21. september 1909. Jarðskjálfti í Reykjanesvita kl. 4:50 e.h. (H'10, 39).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1910

10 - 1. 22. janúar 1910. Kl. 7.48 um morguninn varð mikill jarðskjálfti fyrir norðan land. Kárnik staðsetur hann á 66,5° N og 17°V, en það er norður af Tjörnesi, móts við nyrsta hluta Melrakkasléttu. Hér verður að mestu að láta nægja að vísa til greinar E.G. Harboe, Das isländische Erdbeben am 22. Januar 1910, í Gerlands Beiträge zur Geophysik, XII, bls. 527-540, um áhrif jarðskjálftans, og til greinar E.Tams, Das Epizentrum des Bebens vom 22. Januar 1910, í Gerlands Beiträge zur Geophysik, X, bls. 250-55, en því bætt við, sem umfram það hefur fundist. Jarðskjálftunum á Akureyri lýsir "Norðri" (28. jan. 1910) þannig, að um hálf átta að morgni 22. janúar hafi fundist lítill jarðskjálftakippur, en kl. 7.50 hafi komið annar kippur miklu meiri, "svo hús skulfa mjög og brakaði í hverju tré, lagísinn á höfninni sprakk allur". Segir Norðri að eldri mönnum beri saman um það, að jafn harður jarðskjálfti hafi ekki komið í

Eyjafirði síðan 1872. Síðasti kippurinn sem menn urðu varir við, kom að kvöldi 23. "Norðurland" (27. jan. 1910) segir að menn hafi jafnvel verið að finna jarðskjálftakippi á Akureyri 2-3 daga á eftir.

Kárnik staðsetur, eins og áður segir, jarðskjálftann kl. 7.48 á $66,5^{\circ}\text{N}$ og 17°V , $\pm 1^{\circ}$ en dýpt hans er 5-50 km. Stærð skjálftans reiknast Kárnik vera 7,3, og er þar byggt á mælaútslagi í 13 jarðskjálftastöðvum. Hámarksáhrif (I_{max}) eru VII. Stærð, reiknuð út frá láréttum P-bylgjum (M_{PH}) er 6,9, og er þar byggt á mælaútslagi í 3 stöðvum, en stærð reiknuð út frá láréttum S-bylgjum er 7,2, byggt á útslagi í 3 stöðvum.

10 - 2. 22. janúar 1910. Kl. 9:45 að staðartíma sama morgun og jarðskjálftinn hér á undan varð talsverður jarðskjálfti vestur undan Reykjanesskaga, og var sá skjálfti fyrst talinn sá sami og Norðurlandsskjálftinn. Um áhrif þessa skjálfta skal vísað til ofannefndra greina þeirra Harboe og Tams. Í Reykjavík varð lítillega vart við jarðskjálfta þennan dag. "Þjóðólfur" (28. jan. 1910) segir, að fáir hafi fundið jarðskjálftakippi og "Reykjavík" (22. jan. 1910) að vart hafi orðið við lítinn landskjálftakipp á sumum stöðum í bænum um morguninn. "Fjallkonan" (26. jan. 1910) segir að tveir kippir hafi fundist um morguninn, og þrír kippir um kvöldið. Þorkell Þorkelsson telur hafa orðið vart við skjálfta með áhrif III í Reykjavík þ. 23. janúar (ekki þann 22.), en aðrar heimildir geta ekki um skjálfta þann dag, og ekki kemur fram svo stór jarðskjálfti á mælinum í Reykjavík að hans ætti að hafa orðið vart.

Kárnik staðsetur skjálftann kl. 9.45 þ. 22. jan. á 64°N , 23°V , $\pm 1^{\circ}$, en það er skammt vestur af Reykjanesskaga. Dýpt skjálftans er 5-50 km. Stærð, reiknuð út frá áhrifum, sem Kárnik metur á VII, er 5,1.

10 - 3. 5. febrúar 1910. Á Möðruvöllum fannst vægur jarðskjálftakippur kl. 11:50 f.h., og stóð hann í eina sekúndu (V.s.) "Norðurland" á Akureyri segir svo frá 5. feb.: "Jarðskjálftakippi hafa menn fundið hér þessa viku, daglega og stundum

oft á dag. Flestir hafa þessir kippir verið litlir og staðið stutt yfir, en þó sumir æði snarpir og húsí til titrað til muna."

10-4. 13. febrúar 1910. Á Möðruvöllum fannst vægur jarðskjálftakippur um kl. 11 e.h. (V.s.).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1911

11-1. 18. janúar 1911. Vart varð við nokkrar jarðhræringar á Stóranúpi kl. hálf-þrjú til hálf-fjögur e.h. Þessar hræringar stóðu í 2-3 sekúndur, stefna þeirra var úr norðaustri til suðvesturs, og engin óvenjulega hljóð fylgdu þeim, (H'15, 418; eftir D.M.I.). Þessir skjálftar virðast hafa komið fram á mælinum í Reykjavík kl. 14:46 og 15:46.

11-2. 6. september 1911. Jarðskjálftakippur, "allsnöggur" fannst á Akureyri kl. 10:15 f.h. "Kippurinn aðeins einn í þetta sinn og mun ekki hafa gert neinn skaða". (Norðurland 9. sept. 1911). "Norðri" getur ekki þessa skjálfta.

11-3. 10. september 1911. Smájarðskjálftakippur ("et lille svagt stød") á Akureyri kl. 11.15 f.h., stóð í 10 sek. og mun hafa komið úr suðvestri. Harboe telur sennilegt, að þetta sé eftirskjálfti skjálftans 1910. (H'15, 418; eftir Jónasi Jónassyni gagnfræðaskólakennara á Akureyri). Þessa kipps er ekki getið í Akureyrarblöðunum "Norðra" og "Norðurland".

11-4. 16. september 1911. Jarðskjálftakippur fannst snemma um morguninn á Siglufirði. (Norðurland 16. sept. 1911).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1912

12-1. 6. maí 1912. Miklir jarðskjálftar á Suðurlandi, með upptök í Landssveit og á Rangárvöllum, 7 að stærð. "Ísafold" fjallar ítarlegast allra blaða um skjálftana, og sendi menn á jarðskjálftasvæðið. Þ. 8. maí skýrir blaðið frá áhrifum skjálftanna í Reykjavík á þessa leið:

"Á mánudaginn um miðaftan varð hér í bæ vart við æði mikinn landskjálftakipp - hinn langmesta síðan landskjálftaárið mikla 1896. Um þennan landskjálftakipp hefir Ísafold aflað sér vitneskju.

hjá Páli Halldórssyni, skólastjóra, því að undir hans gæzlu er eini landskiálftamælirinn hér um slóðir. Skýrsla hans er svolátandi.

Mánudag 6. maí 1912. Hreyfingin byrjaði kl. 6^t 0^m 20^s síð-degis með mjög sterkum kipp úr suðurátt, sem stóð yfir 1^m 40^s. Siðan mjög órótt með smákippum til kl. 6^t 21^m. Full-komin kyrð komin aftur kl. 6^t 37^m. Smáhreyfing kl. 7^t 37^m Siðan mjög rólegt.

Hér í bæ kvað svo mikið að landskjálftanum, að sitt af hverju lauslegt datt ofan af hillum, t.d. i búðinni Godthaab. Á einum stað í bænum skvettist úr glasi, sem stóð á borði og var þó á því 1 1/4 þml. borð, og á öðrum stað féll stytta af Jóni Sigurðssyni ofan af pianói o.s.frv.

Fólk varð æði hrætt hér í bæ, ekki sizt útlendingar, sem aldrei hafa fundið landskjálfta fyr. Hlupu menn út úr húsum, þegar kippurinn harðnaði.

Engin slys og engar verulegar skemdir hlutust þó af landskjálftanum hér".

Þá er bráðabirgðayfirlit um skemmdir í Rangárvallasýslu, en siðan segir:

"Landskjálfta þessa hefir orðið vart um Suðurland svo langt sem spurst hefir, og í Vestmannaeyjum, en ekki lengra norður og vestur á böginn en til Akraness.

Miðbik landskjálftans virðist vera kringum Heklu".

Þ. 11. maí er önnur frétt í Ísafold, þar sem segir m.a.:

"Í gærkvöldi átti Ísafold tal við hr. Einar Hjörleifsson, sem þá var kominn austur að Þjórsárbrú og sagði hann þessar helztar fréttir af landskjálftasvæðinu:

Harðir kippir finnast jafnan öðruhvoru, síðast í fyrri nótt, en þó ekki hlotist af neitt tjón síðan á mánudag. [þ.e. 6. maí]... í Hrunamannahreppi litilsh. skemdir á Laugum, Rafnkelsstöðum og Grafarbakka.

Úr Gnúpverjahreppi eigi spurnir af skemnum, nema á dalbæjum svonefndum: Asólfssstöðum og Skriðufelli. Þar eitthvað fallið af útihúsum".

Um "umturnanir á viðavangi" segir þar:

"Tjörn er nálægt bænum Selsundi. Hún þornaði upp. Ennfremur

hvarf bæjarlækurinn.

Á Reyðarvatni fyltist bæjarlækurinn í því bili, er kippurinn kom, og flaut yfir bakkann, en annar lækur nokkru innar, hvarf alveg".

Síra Valdimar vígslubiskup á Stóranúpi ritar "Ísafold" á þessa leið:

"Í gærkvöldi (6. maí) um kl. 6, varð hér stórkostlegur jarð-skjálf, litlu minni að því er virtist en stór-kippirnir 1896. Hann virtist koma frá suður-suðaustri. Kippirnir voru nokkrir; sá fyrri mestur; hefir hann líklega staðið yfir nálægt 1 mínútu. Seinni kippirnir voru bæði vægari og skemri; seinasti kippurinn um kvöldið var nál. kl. 10 1/2. Sumir - þó ekki hér á bæ - fundu og kipp síðari hluta nætur. Siðan hefir verið kyrt fram að þessu (kl. 8 síðdegis).-Frézt hefir frá flestum bæjum hér í hrepp og frá nokkrum bæjum í Ytrahreppnum, en ekki viðar að. Ekki hefir spurst til þess að nokkurs staðar hafi manntjón orðið, en sumir voru þó komnir hætt, einkum þeir, sem staddir voru í kjöllurum, eða niðurgröfnum hlöðum. Skepnutjón er vist ekki til muna, enda flestar skepnur úti, nema kýr og nokkuð af hestum. Á útihúsum urðu skemdir mjög viða, ef ekki allstaðar hér nærlendis, helzt á veggjum, síður á þökum, því að járnþök eru viða. Á bæjarhúsum urðu skemdirnar tiltölulega minni, enda eru flestir bair hér meira eða minna úr timbri og járni. Búshlutir skemdust talsvert sumstaðar, helzt leirilát, lampar o.fl., sem brothætt er. Á því svæði, sem enn hefir spurst til um, hafa mestar skemdir orðið um efri og eystri hluta Gnúpverjahrepps. En annars eru fréttirnar enn auðvitað mjög ónákvæmar. Eins og í landskjálftanum 1896 grugguðust sumstaðar lækir og lindir og urðu eins og jökul-leðja. Meira er ekki af þessu að segja að svo komnu.

Stóranúpi, 7. maí 1912.

V.B."

P. 15. maí er í "Ísafold" bráðabirgðafrétt frá þeim Ólafi Ólafssyni, fríkirkjupresti, og Einari Hjörleifssyni, sem

blaðið sendi austur á jarðskjálftasvæðið. Þar segir m.a.: "Við gátum ekki, eins og öllum hlýtur að skiljast, komið á alla landskjálftabæina. En við höfum fengið fulla vissu um það, að 30 bær að minsta kosti eru sumpart gjörhrundir, sumpart með öllu óbyggilegir, þó að eitthvað af þeim hangi enn uppi, á efri hluta svæðisins vestan frá Þjórsá og austur undir vesturhluta Eyjafjalla.

Auk þess eru stórkostlegar skemdir á bæjum og útihúsum, þar sem hrunið er ekki algert.

Í Holtum er tjónið ekki afarmikið, þó að þar séu til alfallnir bærir. En á Landinu ofanverðu og Rangárvöllum ofanverðum er aðaltjónið. Merkurbærinnir og Eyvindarholt eru austastir hrunbærir, svo að kunnugt sé".

P. 18. maí birtist svo í "Ísafold" endanleg skýrsla þeirra Ólafs og Einars. Skýrslan ber þess merki, að hún á öðrum þræði að hvetja fólk til að aðstoða þá, sem jarðskjálftarnir bitnuðu á. Þó var sá kostur tekinn, að birta skýrsluna óstytta, fyrir utan nokkur aðfaraorð og frásögn af undirbúningi hjálparstarfs. Einar Hjörleifsson skrifaði alla skýrsluna, nema hvað Ólafur Ólafsson skrifaði kaflann um jarðsprungur. "Jafnvel þeir sira Ólafur Ólafsson og Eyólfur Guðmundsson í Hvammi, sem báðir hafa áður í landskjálftum lent, könnuðust við það, að þeir mundu ekki hafa hugsað sér bæina jafn-illa útleikna eins og sumir þeirra eru, ef þeir hefðu ekki séð þá sjálfir. Aðra eins meðferð á þeim höfðu þeir ekki séð 1896, ekki jafn-algert hrun.

En auðvitað er sú mikla bót í máli, að nú verða hrunbærinnir margfalt færri en þeir voru þá, ef landið heldur nú ekki áfram að hrista sig - sem það vonandi gerir ekki.

Ég tek hrunbæina eftir hreppum, og segi frá því, sem við fengum um þá að vita á þeirri hröðu ferð, sem við urðum að hafa.

Í Holtum.

Fyrsti hrunbærinn, sem við sira Ólafur Ólafsson komum að, er

Brekkur i Holtum. Þar er tvíbýli.

Hjá öðrum bón danum hafði fallið eldhús, fjós, smiðja, og tveir kjallrar voru stórskemdir. Ýms útihús, önnur en þau, er þegar eru nefnd, voru mikið biluð.

Hjá hinum bón danum hafði hrunið eldhús, bæjardyr, skemma og fjós. Fleiri útihús biluð.

Annar bón dinn mat það efni, sem hann yrði að kaupa, á 400 kr. minst, hinn á 250 kr. Við það bætist flutningskostnaður og vinna við að koma húsunum upp.

Annars höfðu menn enga áætlun gert um tjónið, enda höfðu menn viða óljósa hugmynd um, hve miklar bilanirnar væru þar sem húsin höfðu ekki alveg fallið.

Þá héldum við upp eftir Holtunum austanverðum, og komum fyrst að Arbæjarhjáleigu. Þar voru fallin búr, eldhús, bæjargöng og fjós, og mörg eða flest útihús skemd.

Að Arbæ hafði fjósið bilað og kirkjugrunnurinn skemst.

Þá vorum við komnir á austurenda Holtanna. En sagnir höfðum við af tveimur bæjum í þeim hreppi, í Marteinstuunguhverfi, Götu og Bjálmholti. Bón dinn sagði okkur sjálfur, að hjá sér væru öll hús að mestu fallin, nema baðstofan. Í Götu væru lika talsverðar skemdir.

Jafnframt fengum við fregnir af því, að viða væru í þeim hreppi hús biluð, þótt ekki væru mjög mikil brögð að því.

A Landi.

Snjallsteinshöfðahjáleiga var næsti bærinn á leið okkar. Konan sat þar inni í óþiljuðum skála út úr bæjardyrum með börnin, og var döpur í bragði. Þangað voru rúmin komin, enda hvergi kostur á að vera annarstaðar í bænum. Ég átti tal við konuna stundarkorn.

Hún hafði verið ein inni í baðstofunni með 18 ára stúlkum og 5 börn, tvíbura á 2. ári, þriðja barnið á 3. ári, hin eitthvað eldri, þegar kippurinn kom. Maðurinn var að heiman við sjóróðra en kom heim kvöldinu áður en við komum, fjórum sólar-

hringum eftir landskjálftann. Þær þorðu ekki út úr baðstofunni meðan á hræringunni stóð, af því að lætin voru svo mikil í göngunum. Þegar kippurinn var um garð genginn, fóru þær út og sáu, að fjósið var hrunið ofan á kýrnar. Konan bjóst við þeim dauðum, en ekki hafði meira að orðið, en að ein kýrin hafði rifbrotnað og særst nokkuru meira, hella dottið ofan á hana. Konan varð að flytja sig úr baðstofunni í þennan skála, þó að baðstofan héngi uppi, því að þar var lifshætta að vera, og enn hættulegra að fara um göngin. Eld hafði hún úti í smiðju, því að hvergi var unt að vera með hann í bænum, og samt var alt annað en hættulaust að vera í smiðjunni. Kýrnar voru hafðar í stórskemdu lambhúsi. Konan kvaðst vera afarhrædd, einkum fyrir þá sök, að hræringar héldu áfram nær því daglega. Og þjáningarsvipurinn á andlitinu á henni leyndi sér ekki heldur. Öll hús á þessum bæ, þau sem uppi hanga, eru svo skemd, að þau verður að rífa, nema ef vera kynni skálinn, sem fólkið hefst við í. Hjónin eru sögð bláfátæk.

Næstur var Snjallsteinshöfði. Þar eru með öllu fallin heyhlaða fyrir 600 hesta, fjós og fjögur hesthús. En öll bæjar- og utanbæjarhús eru meira og minna skemd, og mörg liggja við falli. Vafamál, hvort fresta má til næsta vors að taka allan bæinn. Þar eru efnamenn og dugnaðarmenn miklir, tveir bræður. Þeir kvörtuðu ekki undan eignatjóninu, og er það þó afarmikið. Hitt var þeim ekki ljóst, hvernig þeir og aðrir sem í þessu hafa lent, eiga að fá vinnukraft til þess að koma öllu því í verk, sem nú er fyrir hendi.

Þá héldum við upp að Austvaðsholti til Ólafs hreppstjóra Jónssonar. Ekkert hús var þar alfallið. En smiðja og skemma voru stór bilaðar, grunnurinn skektur undir íbúðarhúsinu, heyhlaða gengin úr greinum og flest hús að einhverju leyti biluð.

Eftir dálitla viðvöl þar héldum við upp að Hvammi til Eyólfss Guðmundssonar hreppsnefndaroddvita. Þar er tvíbýli og tvö timburhús. Ekki höfðu þau skemst stórvægilega. En úti hús

öll voru stórskemd, flest svo, að þau verður að rifa, enda gerði Eyólfur ráð fyrir því að reisa öll sín útihús úr timbri.

Við báðum hann að lýsa landskjálftanum, að svo miklu leyti, sem hann hefði getað athugað hann. Hann kvaðst hafa verið að borða með sóknarpresti sinum, síra Ófeigi Vigfússyni, þegar landskjálftinn hófst. Þá finst honum eins og húsið verði alt lifandi, og það reisist á rönd. Fyrst áttaði hann sig ekki á því, hvað þetta væri. En þá byrjaði brakið og hristingurinn. Þeir stukku upp til þess að hjálpa út konunni og börnunum. Gangan var þá torsótt um húsið, eins og á skipi í stórsjó. Móðir Eyólfs er á níræðisaldri. Hún var úti í fjósi, var að fara út úr því. Í sama bili sem hún steig út á þröskuldinn, kastaðist hurðin á hana, af því að veggirnir innan við hurðina voru að hrynda saman. Hefði konan verið einu fótálfni innar, er óhugsandi annað en að hún hefði beðið bana.

Synir Eyjólfs voru inni í þröngrí tótt, hlaðinni úr torfi og grjóti. Þeim er ekki ljóst, hvernig á því stóð, að þeir þutu alt í einu út úr henni, finst sem komið hafi að sér felmtur, og að þeir hafi á því augnabliki ekki gert sér þess grein, við hvað þeir hafi orðið hræddir. Í sama bili sem þeir stigu út úr tóttinni, hrundi hún inn, og vafalaust hefðu þeir beðið bana, ef þeir hefðu ekki verið komnir út.

Tölувvert algengt virðist það, að mönnum hafi ekki verið fullljóst, hvernig landskjálftastundin leið, vita að minsta kosti ekki, þegar frá liður, eftir hverju þeir hafi tekið. Sumir hafa orðið sljóir af angist, aðrir hálf ringlaðir af ósköpunum, sem á gengu, þó að þeir hafi ekki orðið verulega hræddir, eða viti ekki af því eftir á.

Við spurðum Eyólf, hve langur hann héldi að kippurinn hafi verið. Hann kvaðst ekki hafa athugað það, en bjóst við að geta mælt það nokkurn veginn nákvæmlega með því að fara sömu leiðina um húsið með sama hætti eins og í hræringunni. Það gerði hann, og komst að raun um, að kippurinn mundi hafa verið

rétt um eina mínútu. Á sama málí voru aðrir, sem við töluðum við um þetta.

Um kvöldið héldum við að Fellsmúla, til síra Ófeigs Vigfússonar og vorum þar um nóttna. Þar voru alfallin fjós, fjárhús og heyhlaða. Önnur hús meira og minna skemd. Ekki þótti ráðlegt að bjóða okkur inn í gestastofuna; svo lasburða var hún orðin.

Prestkonan, frú Ólafía, systir samferðamanns míns, og synir hennar voru inni, þegar húsið tók að hristast. Þau leituðu útgöngu, en gátu ekki staðið, ulti hvert um annað. Út úr bæjardyrunum komust þau í ofboði, um leið og þær hrundu.

Kýrnar voru inni í fjósínu, þegar það hrundi, en skemdust þó ekki. Morguninn eftir héldum við áfram upp Landsveitina.

Eyólfur, í Hvammi fylgdi okkur allan þann dag, ofan að Kirkju-bæ. Þann daginn var mest að sjá af örðugleikum fólksins.

Fyrst stóðum við við á Leirubakka. Alfallin voru þar fjós, heyhlaða, bæjardyr og göng. Öll útihús þau, sem ekki voru al-fallin, voru svo stórkemd, að þau verður að rífa þegar.

Baðstofuhús úr timbri lafði uppi á skemmdum grunni og sprungnum og föllnum kjallara. Fólkið hafði flutt út í tjald, en var nú komið inn aftur í baðstofuna. Astæður þeim mun örðugri, sem bóndinn lá þungt haldinn af brjóst-himnubólgu, þegar landskjálftinn kom. Samt var hann í afturbata, þegar við komum þangað, en ekki kominn á fætur, og engin von um, að hann mætti neitt á sig reyna fyrst um sinn.

Rétt við túnið á Leirubakka er Vatnagarður. Þar eru öll bæjarhús ýmist algerlega fallin eða lafa ónyt uppi. - Af heyhlöðu var fallinn annar veggurinn. Fjósið var fallið og hesthús, og önnur útihús meira og minna skemd.

Fólkið lá í tjaldi á túninu. Og ofurlitlum skúta hafði það komið sér upp fyrir hlóðir. Bóndinn var ekki heima, þegar við komum. En við hittum húsfreyju, unga, glaðlega, þingeykska.

Síra Ólafur þekti hana, og spurði hana, hvernig henni liði nú. - Mér liður ágætlega, sagði konan og hló. Á henni gat enginn maður annað séð, en að alt léki í lyndi.

Ég spurði hana um landskjálfta-atvikin, að svo miklu leyti, sem hún gæti frá þeim skýrt.

Hún kvaðst hafa verið ein inni í baðstofu með barn. Hún ætlaði fram göngin, en datt í baðstofudyrunum. Það varð henni til bjargar, því að i sama bili hrundu göngin fyrir framan hana. Steinn straukst við höfuðið á henni og meiddi hana.

Stúlkan var komin fram í göngin. Þau hrundu beggja megin við hana, fyrir aftan hana og fyrir framan hana. Hún stóð þar í sjálfheldu. En hana sakadí ekki.

Kona var að vefa úti í hlöðu. Hlaðan hrundi, vefstóllinn brotnaði, en konan komst af. Hún veit ekki, hvernig það atvikaðist, man óljóst eftir sér síðustu augnablikin í hlöðunni; en virðist hafa verið komin upp í stiga, sem lá upp úr henni, þegar hrunið varð.

Vatnagarður var síðasti bærinn, sem við komum að á Landi. En áður en eg skýri frá því, sem fyrir augun og eyrun bar hinumegin Ytri-Rangár, - minnist ég á þá bæ i Landsveit, sem við komum ekki á, en höfðum fregnir af.

Ráðsmaður húsfreyjunnar á Galtalæk kom að Vatnagarði, þegar við vorum að fara þaðan og varð okkur samferða fram eftir deginum. Hann sagði bæinn alfallinn. En sú er bót í málí þar, að bæinn átti að rifa í summar.

Jarðrask varð þar nokkurt. Sprunga sú, sem getið verður nákvæmara síðar, er þar skamt frá bænum, og sprungur margar út frá henni, svo að spell hafa orðið á engjum. Lækur fyrir austan bæinn breytti stefnu að nokkru leyti, jörðin lyftist upp, svo að tjörn myndaðist eða flóð, áður en lækurinn náði aftur framrás.

Að Skarðseli eru öll hús meira og minna skemd og sum fallin.

Að Skarfanesi er íbúðarhúsið litið skemt, nema kjallarinn.

Fjósið er fallið, og önnur útihús allmikið biluð.

Í Ósgröf lafa húsin uppi, stórkemd, óbyggileg mönnum og skepnum. - Fólkið (hjónin, uppkomin stúlka og 2 börn) flúin þaðan að Skarfanesi.

Á Irjum er tvibýli. Við hittum annan bónðann þaðan í Vatnagarði. Hann sagði öll hús á jörðinni fallin og fólkið flúið þaðan. Konurnar voru einar heima í landskjálftanum og voru staddir inni í baðstofu. Framgaflaðið féll í einum svip niður fyrir gluggann, svo að myrkur varð alt í einu. Þær skriðu út um gat, sem kom á þekjuna móti göngunum. En göngin féllu saman. Engin leið var önnur til útgöngu.

Á Skarði hafa skemdir orðið með minna móti. Þar er nýtt og vandað timburhús, en grunnurinn undir því er samt skemdur. Útihús eru lika skemd.

Í kirkjunni brotnaði annar ljósahjálmurinn, slóst á bita. Orgelið valt um og stórskemdist, svo að óvist er, hvort það er nýtilegt.

Frá Klofa flýði fólkið (hjón og börn) að Skarði og er þar síðan á nóttum.

Sömuleiðis flúði þangað fólkið frá Króktúni (konan, 3 kvenmenn aðrir og 3 börn, bóneddinn ekki heima).

Á Hjallanesi er tvibýli. Fjósin eru fallin á háðum heimilunum. Flest eða öll hús að einhverju leyti skemd.

Drengur var þar að sópa fjósbás, þegar landskjálftinn kom. Hella kom niður fyrir framan hann, skorðaðist þar á rönd og afkróaði hann í horni. Það hlifði honum við bana. Þekjan var rifin ofan af hoñum. Menn bjuggust við að sjá drenginn þar dauðan. En hann var ómeiddur.

Á Efra- og Neðra-Seli eru engin hús gjörfallin, en ýms þeirrabiliuð.

Á Lækjarbotnum er baðstofan mjög skemd, og öll hús meira og minna. Alfallið er eldhús, búr og bæjardyr.

Þá eru upptaldir þeir bæir á Landi sem við höfðum fregnir af að meiri háttar skemdir hefðu orðið á.

Og eг held áfram ferðasögunni.

A Rangárvöllum.

Yfir Rangá fórum við skamt fyrir ofan Vatnagarð. Umbrota-merkin

fóru vaxandi, þegar yfir hana var komið. Jörðin sundurtætt, með sprungum, sem gerðu yfirferð ógreiða. Nú vorum við á leiðinni upp að Næfurholti, þeim bænum, sem átakanlegastar sögur hafa farið í þessum landskjálfta, þar sem barnið rotaðist til bana og konan lærbrotnaði. Bærinn stendur fast uppi undir Bjólfssfelli, og er sá bærinn, sem lagt er upp frá á Heklu. Eftir síðasta Heklugos var hann fluttur. Þá rann hraunið svo nærri bænum, að skák tók af túninu. Og fráleitt verður hann aftur reistur þar sem hann var nú. Egilegir hamrar eru rétt fyrir ofan hann, og þó að reisa mætti hús þar, sem staðist gæti landskjálfta, þá gæti ekkert hús staðist björgin sem á því gætu skollið.

Bærinn er allur í einum bing, grjót, mold og timbur alt í einum graut. Jörðin hefir sprungið sundur undir miðri baðstofunni; sprungan liggar inn undir rústirnar og út undan þeim, frá austri til vesturs.

Ofan úr hömrignum kom bjarg mikið og staðnæmdist á túninu rétt fyrir ofan bæinn. Það er 8-9 faðma að ummáli og um 2 mannhæðir á hæð. Egilegt er að sjá, hvernig það hefir vaðið jörðina. Annað svipað bjarg tókst upp á túninu, hérumbil á jafnsléttu, og færðist tölувert til.

Nýr vagn var þar við túngarð, annað hjólið skorðað við garðinn öðrumegin og þúfu hinumegin. Öxullinn hrökk sundur við það hjólið, sem lengra var frá garðinum. En ekki var sjáanlegt, að neitt hefði við hann komið.

A heimilinu eru þrenn hjón: róskinn maður, Ófeigur Jónsson með konu sinni og tveir synir þeirra, Ófeigur og Jón, og tengdadætur. Ófeigur eldri var úti á túni, var að troða ull í poka þegar við komum. Ung kona sat þar hjá honum, döpur í bragði, sú er mist hafði barnið. Við fórum að tala við þau. Auðheyrt var að konunni var örðugt um frásögn. Annars töldu þau ekki undarlegt, að slys hefði viljað til, heldur hitt, að nokkurt þeirra skyldi hafa haldið lifi.

Alt fólkið var inni, þegar landskjálftinn kom, nema Ófeigur yngri. Hann var úti á hlaði, var að ganga fram með bænum.

Hann fann að titringur var að koma, og í því bili féll smiðjuþilið á hann. En það lenti á stórum steini á hlaðinu og náði ekki að leggjast að fullu ofan á hann. En töluvert meiddi það hann á höfðinu. Hann var enn í sömu skyrtunni yztri fata, sem hann hafði verið í landskjálftadaginn, og hún var mjög blóðstorkin.

Hitt fólkið var alt inni í baðstofu. Alt í einu syrti og baðstofan og öll húsin féllu niður í einu. Súðin lenti á baðstofuborðinu og það barg fólkini; það lá í hólfinu, sem með þeim hætti varð undir súðinni. Eftir nokkura stund fékk það skriðið út um ofurlitið gat á þekjunni - það sem skriðið gat.

Eins og áður hefir verið frá skýrt, lenti ein sperran á einni konunni og barni, lærbraut konuna, en rotaði barnið til bana. Það var kona Ófeigs eldra, sem fyrir slysinu varð, og barn Jóns Ófeigssonar, Óskar Niels að nafni, 5 missira gamalt.

Fyrsta verkið, þegar fólkið losnaði, var auðvitað það að ná þeim, konunni og barninu, undan rústunum. En það gekk ekki greitt. Sperran lá ofan á þeim báðum með miklum þunga. Engin tæki fundust, nema ónýt sög, og með henni var reynt að saga sperruna sundur. En hún brotnaði. Að lokum tókst ein-hvern veginn að mölva sperruna, og draga upp konuna og andvana barnslikamann.

Kýr voru 4 í fjósínu. Ein þeirra var dauð, þegar þangað var komið.

Matvæli náðust að miklu leyti úr rústunum. En búsáhöld fóru flest forgörðum. Eftir voru: skilvinda, tvær skálar, 2 bollar, 1 diskur, ein beigluð pjátturfata og 3 pottar. Með þetta byrjaði fólkið búskapinn í tjaldi fyrir neðan túnið.

Þegar var sent á aðra bæi til hjálpar, að Vatnagarði og Galtalæk, sem báðir voru þá hrundir, eins og áður var sagt; því næst ofan að Hvammi. Þaðan var sent eftir tveimur læknum, og þeir komu báðir. Konan var flutt daginn eftir ofan að Kirkju-bæ, til læknis þar, og henni leið vel eftir hætti, þegar við fórum þar um.

Við spurðum Ófeig gamla, hvað hann ætlaði nú að gera:

- Hvar ætlið þér að reisa bæinn aftur:
- Eg veit ekki, sagði hann. Eg veit ekki, hvar hann á að vera. Eg veit ekki, hvort hér á nokkuð að byggja. En gerum við það ekki fer jörðin í eyði. Drengirnir minir verða að ráða fram úr því.

Mér leizt svo á manninn, sem hann hefði verið vanur því um æfina að ráða fram úr sínum málum sjálfur. En eg skildi það vel, að þetta áfall hafði bugað hann nokkuð. Og hér er úr vöndu að ráða. Tjónið mikið við það, að jörðin fari í eyði. Sauðfjárútbeit er þar svo frábærlega góð, að engri kind er neitt gefið, þegar vetur er góður. En sagt var okkur á nágrannabæjunum, að fólkis mætti ekki til þess hugsa að ílendast þarna.

Frá Næfurholti héldum við fram með Bjólfssfelli að Selsundi Fjöldi af stórbjörgum, viðlika og það, sem komið hafði ofan undir bæinn í Næfurholti, höfðu oltið hér og þar fram úr hliðinni, langt fram á jafnsléttu, og skilið eftir mikla slóð. Einn áf þessum bergrisum hafði lent á jarðföstum jafningja sínum, ekki getað flutt hann til en mölvað stórt stykki úr honum, og því næst haldið ferð sinni áfram góðan spöl.

Leiðin liggur um hjá Haukadal, lélegu koti, sem hafði gjörhrunið.

Þegar heim undir Selssund dró, var allmikið jarðrask að sjá. Sama sprungan var þar, sem sú er getið er um við Galtalæk, og liggur sumstaðar yfir göturnar, svo að fara verður með gætni. Háum hólum hefir skotið upp af jafnsléttu, öllum klofnum. Í Selsundi býr Ólafur Jónsson, bróðir Ófeigs í Næfurholti. Að slysinu undanteknu, var nokkuð likt ástatt með þá bræður. Alt fallið hjá Ólafi, samtals 30 hús. Reyndar hefst fólkis við í baðstofunni; hún hékk uppi, af því að hún er með járnþaki. En veggirnir hrundir, baðstofan öll skökk og skæld og viða sér út um hana. Hey var þar mikið í hlöðum, þó að sækja þurfi það langt niður á Rangárvelli, því að eins er með Selsund og Næfurholt, að engjar eru þar engar, og útteit

með afburðum. En alt var orðið að einum hræringi í hlöðu-rústunum, grjótið, moldin og heyið.

Einn maður var að ganga út úr hlöðu, þegar jarðskjálftinn kom, og telur ekki, að hann hefði haldið lífi, ef hann hefði verið inni. Þegar hann kom út, sá hann féð koma hlaupandi úr hrauninu, heyrði urg og skarkala í hraunbrúninni og sá öll hús falla í einni svipan um alt túnið.

Hjónin og tvær stúlkur voru inni. Þau reyndu ekki að komast út, hugsuðu ekki um annað en halda sér, því að með öllu var óstætt. Þau skriðu því næst út um glugga á baðstofunni. Öll göng voru fallin saman.

Kýrnar voru hver ofan á annari undir fjósþekjunni, þegar þangað var komið. Upp úr einni þeirra gekk blóð; en hún hrestist við að fá mjólk. Kýrnar hafa síðan orðið að vera úti dag og nótt eins og á mörgum öðrum bæjum. Frost var mikið tvær natur, og þar á eftir rigningar og slagviðri, svo að annan veg verður að fara með mjólkurkýr þar, en búmönnum geðjast að.

Tveir reiðhestar voru inni í hesthúsi. Húsið hrundi. Hestarnir þeyttu sér út um gat á qaflaðinu, hátt uppi. Siðan hafa þeir verið dauðhræddir við húsin.

Bóndinn er roskinn og þreytulegur, enda hefir verið hinn mesti eljumaður. Efnin eru góð. En honum fanst tæplega til þess hugsandi að eiga að fara að standa í því að koma öllu í lag á jörðinni. Vissi ekki, hvað hann mundi taka til bragðs.

Næsti bær við Selssund er Kot. Helmingur jarðarinnar er nú óbygður, en þann partinn, sem bygður er, á Ólafur í Selssundi. Þar er alt gjörfallið, bæjar- og fénaðarhús. Afturgaflað baðstofunnar var komið þangað, sem frambil hennar hafði verið. Dagverðarnes var síðasti hrunbærinn, sem við komum að. Þar var sömuleiðis alt fallið. Baðstofan hangir reyndar uppi, en engum dettur í hug að hafast þar við. Fólkioð liggur í tjaldi fyrir neðan túnið. Fjósið féll á kýrnar og þær skrámuðust nokkuð.

Þessar fregnir höfðum við af öðrum bæjum á Rangárvöllum:

Bóndinn frá Svínhaga sagði miklar skemdir þar á flestum húsum, einkum útihúsum, og sum þeirra gjörfallin. Bærinn mikið skemdur, en lift í honum.

Á Þorleifsstöðum var alt fallið.

Í Bolholti eru öll hús fallin, og fólkið flúið að Hellí eða Húsagarði.

Á Kaldbak eru öll hús fallin, nema hvað baðstofan hangir uppi að einhverju leyti og skemma sem kýrnar voru fyrst hafðar í eftir landskjálftann. Þar var hyriað að laga fjóstóttina, menn fengnir til þess af öðrum bæjum, en flúið frá því í landskjálftakipp, sem kom þ. 10. þ. mánuð. Brekánum var tjaldað yfir kýrnar í tóttinni.

Á Pingskálum er bær og útihús að mestu fallin. Fólkið flúið út á Land.

Á Minnahofi er alt fallið, nema íbúðarhús úr timbri.

Á Keldum eru bæjar og útihús mikið til fallin. Sofið í kirkjunni og kýr hafðar úti.

Á Stokkalæk eru öll hús fallin, nema ný baðstofa, veggirnir að henni þó fallnir.

Þar voru þrjú börn úti í fjósi, þegar hræringin kom. Fjós-kamparnir féllu saman og fyrir hurðina. Börnin hniproðu sig saman uppi í einum básnum. Þar féll stór steinn niður, rétt hjá einu barni; en sakadí ekki.

Á Reynifelli alt fallið, nema íbúðarhús.

Á Fossi er alt fallið.

Á Rauðnefsstöðum sömuleiðis. nema baðstofa lafir uppi [Bærinn Heiði kvað og hafa hrunið og 8 útihús fallið á Reyðarvatni, Ísafold 11. maí, sbr. 15. maí, bls. 115]

Úr Hvolhrepp

voru fregnirnar, sem við fengum, óljósari. Þangað komumst við ekki. En okkur var sagt, að meiri og minni skemdir væru þar á flestum bæjum. Sérstaklega var getið um þrjá:

Á Völlum er alt fallið, nema nýleg baðstofa.

Á Argilsstöðum eru miklar skemdir.

Í Markaskarði sömuleiðis.

Úr Fljótshlið

eru fregnir sömuleiðis óljósar. Í miðhliðinni eru sagðar miklar skemdir, t.d. á Kirkjulæk.

Í Tungu er alt fallið.

Í Vatnsdal eru mjög miklar skemdir. Timburhús lafir þar uppi.

Undir Vestur-Eyjafjöllum

hafa orðið miklar skemdir í Evvindarholti og Stóru-Mörk.

Í Syðstu-Mörk er alfallið. ...

Jarðsprungur.

Viða hefur jörðin rifnað og tæzt í sundur í landskjálftum þessum; sumstaðar hefir hún lækkað og á öðrum stað aftur hækkað. En stærst er þó jarðsprunga sú, sem liggur yfir landskjálftasvæðið fyrir neðan Heklu, þar alt er stórkostlegast og verst útleikið.

Við röktum jarðsprunus þessa frá austanverðu túninu á Galtalæk; þaðan liggur hún yfir svo nefndan Hrúthaga niður að Rangá ytri, og hefir á því svæði gert allmikil jarðspjöll; síðan yfir Rangá, yfir Hraunteig, upp undir Bjólfell, vestur með því og vestur fyrir það. Þá beygir hún í suður fram með Selsundshrauni að vestanverðu, suður flatneskjuna fyrir vestan Selsund, og hverfur síðan suður í Hekluhraunið háa og úfna, sem er efst á Rangárvöllum.

Lengra áttum við ekki kost á að rekja hana; en engan efa taldi Ólafur bóndi í Selsundi á því, að hún mundi ná miklu lengra suður eftir. Sennilegt er eftir öllum likum, að jarðsprunga þessi byrji norður í Hreppafjöllum framanvert í eða við Þjórsárdal og nái suður í fjöllin fyrir ofan og sunnan Rangárvallakrókinn; en það er auðvitað órannsakað mál. Svo er jarðsprunga þessi löguð, að tvær sprungur eru víðast samhliða og laus spöng á milli. Þessi spöng er sumstaðar sokkin niður, en sumstaðar hlaupin upp í afarháa

hóla; eru þeir því allir sprungnir og tættir í sundur, einkum í kollinn, og standa hraunnibburnar út úr þeim í allar áttir.

Vestanvert við Selsundshraun liggur jarðsprungan gegnum tjörn; í tjörninni hefir verið að undanförnu lágor sléttur hólmi. Þessi hólmi hefir lyfzt upp, og er nú margra mannhæða hár hóll, allur sundursprunginn í kollinn.

Þegar við riðum upp Hraunteig, urðum við að gæta mestu varkárni vegna þess hve jörðin var sprungin; lágu sprungurnar viða yfir þvera götuna, svo leitá varð lags að komast yfir um. Eins var fyrir vestan Selsund; þar urðum við að snúa frá venjulegum reiðgötum og "leita að broti" yfir jarðsprunguna miklu.

Ó.Ó."

Í "Ísafold" er enn fremur fjallað um jarðskjálftana þ. 22. maí. Í Vísi er fjallað um skjálftana 8., 9., 10. og 12. maí og 7. júní 1912.

Um áhrif skjálftanna er grein E.G. Harboe: Das isländische Hekla-Beben am 6. Mai 1912, i Gerlands Beiträge zur Geophysik, XIII, Kleine Mitteilungen, bls. 173-183. Harboe byggir á fréttum í "Ísafold" og "Lögréttu", auk gagna frá dönsku veðurstofunni.

Hér fer á eftir það, sem um þessa jarðskjálfta segir í Mitteilungen über Erdbeben im Jahre 1912. Herausgegeben von der Hauptstation für Erdbebenforschung, früher in Strassburg, zurzeit in Jena. (Jena 1920).

Fyrst skal rakið það, sem kemur fram í töflu yfir jarðskjálfta í maí 1912. Þar er skráður jarðskjálfti á Heklu-svæðinu, Suður-Íslandi þ. 6. kl. 18.00 að staðartíma, 19.00 GMT og áhrif hans talin "zerstörend". Hann kom fram á mæli í Strassburg kl. 19.04.42, og í Jena kl. 19.04.39. Lýst er hvernig skjálftinn kom fram í ýmsum stöðum ("Art der Bewegung"), og áhrif hans metin. Fyrst eru taldir upp allmargir staðir í Rangárvallasýslu, og er skjálftanum þar alls staðar lýst sem

allmögum kippum sem komu linnulaust hver á fætur öðrum ("Mehrere unmittelbar aufeinander folgende Stösse"). Þessir staðir og áhrif skjálftans eru sem hér segir (afbakanir staðanafna leiðréttar): Næfurholt, Vatnagarður, Haukadalur, Selsund, á þessum stöðum eru áhrifin X-XI; Dagverðarnes, Galtalækur, Kot, þar eru áhrifin X; Leirubakki, "Eidi, Hornlaugstaðir, Raustaðir" [þ.e. Heiði, Þorleifssstaðir, Rauðnefsstaðir, sjá Ísafold 15. maí 1912, bls. 115: misheyrn í síma], áhrif IX-X; Svinhagi IX; Snjallsteinshöfði og flestir bær í Hvolhreppi VIII-IX; Fljótshlíðarhreppur, flestir bær VIII-VIII 1/2; Lækjarbotnar VIII og Holt VII. - Í Reykjavík komu allmargir kippir ("mehrere Stösse") og áhrifin voru V 1/2-VI. Á Bláskógaheiði [norðan Þingvalla] var titringur alllengi ("langdauernd Zittern") og áhrifin V. Á Eyrarbakka var einnig alllengi titringur, áhrif u.p.b. III-IV, og í Dölum var jarðskjálftinn mjög öflugur ("sehr stark") og titringur alllengi. Í Vestmannaeyjum varð jarðhræringar ("Erschütterung") vart; áhrif u.p.b. V-VI, og í Alftaveri, Hafnarfirði og á Reykjanesi fannst einnig jarðhræring, en áhrifin óviss. Þar lýkur að segja frá skjálftanum kl. 18.00 þ. 6. maí.

Um kl. 21 að staðartíma þ. 6., segir áfram í töflunni, varð vart allöflugs jarðskjálftakipps í Reykjavík, og virtist hreyfingin koma úr norðaustri. Um kl. 23 að staðartíma sama dag fannst öflugur jarðskjálftakippur á Reykjanesi, Eyrarbakka og Stóranúpi. Loks fundust þ. 9. maí 2 jarðskjálftakippir á Efra-Hvoli [í Hvolhreppi], og eru áhrifin metin á IV u.p.b. Á Stóranúpi urðu næstu fjórar vikur margir litlir skjálftar ("zahlreiche leichte Stösse"). Er nú rakið það, sem kemur fram í töflunni.

Í lausu máli, sem kemur á eftir töflunni, segir, að síðdegis þ. 6. maí 1912 hafi orðið "ein sehr bemerkenswertes Erdbeben im Hekla-Gebiet, Süd-Island, das bis nach der Hauptstadt Reykjavík und der Westmännerinsel Heimaey hin kräftig verspürt und auch in Mitteleuropa instrumentell verzeichnet wurde. Für die Bearbeitung der nachstehenden

Isoseistenkarte konnte neben dem der Hauptstation unmittelbar zugegangenen Beobachtungsmaterial noch das von Harboe im XIII. Bande, Seite 173 ff der Beiträge zur Geophysik veröffentlicht mit verwendet werden, allerdings unter Neubestimmung der Intensitäten, wobei dem Bearbeiter die Kenntnis isländischer Verhältnisse zu Gute kam.

Das Gebiet stärkster Erschütterung befand sich am Westfusse des Vulkans Hekla. Dort wurden eine Reihe von Gehöften ganz vernichtet und viele andere mehr oder weniger erheblich beschädigt. Dabei wurden in Naefurholt ein Kind getötet und eine Frau verwundet, sowie in der ganzen Umgegend viele Schafe und vereinzelte Rinder erschlagen.

Als eigentliches Epizentrum dürfte wohl die Gegend des Gehöftes Naefurholt in Frage kommen, bei dem sich zwei Bruchlinien kreuzen; dort fanden auch recht bedeutende Felsstürze statt. Sehr bemerkenswert ist das Aufreissen eines Spaltensystems, das als offene Kluft nordwärts bis über Galtalækur hinaus verfolgt wurde, bei Naefurholt an einer Querspalte absetzte und sich im südlichen Selsundsfjall der weiteren Beobachtung entzog. Gerüchten nach soll die Spalte bis jenseits der Eystri Rangá gereicht haben, jedenfalls liegen die auffälligen Intensitätssteigerungen bei Foss, Thorleifstödum und Moerk in jener Verlängerung. In dem untersuchten Abschnitt stellte sich die Spalte vorwiegend als ein Grabenbruch dar, der im Bjolfell 2 1/2 m Breite und über 3 m Tiefe aufwies; im Grabeninneren kam es zu weitgehender Schollenzerstücklung, wobei stellenweise die Erdschollen hügelartig emporgequetscht wurden.

Wenn auch weite Flächen des Hauptschüttiergebietes nur dünn besiedelt sind und deshalb keine Beobachtungen lieferten, so lassen die Isoseisten dennoch in grossen Zügen gewisse Beziehungen zur Bodenbeschaffenheit erkennen: Ein normales Verhalten zeigen die Laven. Steigerung der Bebenstärke findet dort statt, wo die seismische Energie in die Tuffböden übertritt, denn die jungvulkanischen mit ihren oft reichlichen Einschlüssen von Schlacken sind verhältnismässig

locker, und auch die festen Tuffelsen sind an der Oberfläche durch Verwitterung stark zermürbt. In gleicher Weise verhalten sich die mit Wasser durchtränkten weiten Geröllfelder am Markarfljot und auch sonst die diluvialen und alluvialen Ablagerungen. Dagegen findet in den Flugsanden wegen ihrer meist ganz bewältigen Mächtigkeit eine auffällige Absorption der Energie statt. Auch die Steigerung der Bebenstärke auf Bruchlinien gibt sich zu erkennen, namentlich bei Reykjavík und auch auf Bruchlinien gibt sich zu erkennen, namentlich bei Reykjavík und auch auf der Westmännerinsel, von der man annimmt, dass sie mit der Hekla auf einem gemeinsamen Spaltensystem aufgebaut ist. Das grosse südliche Tiefland zwischen Reykjavík und dem Eyjafjallajökull ist ein Senkungsfeld und durch sich kreuzende Brüche in Schollen zerstückelt. Der bei Naefurholt zutage getretene Querbruch scheint sich unter dünnen Deckschichten bis über Silhagi hinaus fortzusetzen, wie die Isoseisten andeuten. Die Verstärkung der Intensität auf dem Längsbruch wurde bereits erwähnt.

Trotzdem das Epizentrum am Fusse des tätigen Vulkans Hekla liegt, muss man das Beben als ein tektonisches ansehen, das mit dem Niederbruch des südlichen Tieflandes in ursächlichem Zusammenhang stand. Dafür sprechen nicht allein die gesamten makroseismischen Befunde, namentlich die Grösse des makro- und mikroseismischen Schüttergebietes, sondern auch der Umstand, dass der seit der grossen Eruption der Jahres 1845 ruhende Vulkan Hekla auch zur Zeit des Bebens und selbst nachher keinerlei Regungen gezeigt hat".

Kort fylgir með af aðaljarðskjálftasvæðinu, með "isoseistum".

Þorkell Þorkelsson telur áhrifin í Reykjavík þ. 6. maí v. Stærð skjálftans gefur Kárník upp sem 7,0 og er reiknað eftir mælaútslagi í 18 stöðum. Mestu áhrif XI.

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1913

13 - 1. 25.-26. apríl og 2.-5. maí 1913. Jarðskjálftar sunnanlands í tengslum við eldgos austan og norðaustan Heklu Hér verður látið nægja að vísa til rits Guðmundar G. Bárðarsonar, Vulkan-Ausbrüche in der Gegend der Hekla im Jahre 1913, Vulkan-Ausbrüche in Island I., Vísindafélag Íslendinga VI., Reykjavík 1930. Þar er fjallað um jarðskjálftana á 7.-11. bls. - Í Reykjavík fannst jarðskjálfti þ. 25. apríl, áhrif III stig (ÞPER).

13 - 2. 26.-27. október 1913. Jarðhræringar í Reykjanesvita. Kl. 2 árdegis þ. 26. varð stærsti kippurinn, skekktist þá ofn inni í stofunni og kvikasilfrið skvettist upp úr skálinni. Smiðjuveggurinn skekktist mikið, og kippirnir héldu látlauð áfram allan sólarhringinn og næsta dag þar á eftir. (Vitar Íslands i 50 ár). Þessar jarðhræringar komu fram á mælinum í Reykjavík þ. 26., 6 kippir frá kl. 1.32 til 8.21 um morguninn. Fjarlægð upptaka frá Reykjavík er á bilinu frá um 90-160 km, og eru þau því líklega á Reykjaneshrygnum 40-110 km suðvestur af Reykjanesi.

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1914

14 - 1 18. júní 1914. Jarðskjálftakippur fannst í Reykjavík kl. 11.06 um kvöldið. "Kippurinn var ekki harður en nokkuð langur. Margir urðu hans ekki varir. Mest bar á honum í miðbænum og vesturbænum. - Austur í Kálflholti hafði kippur þessi fundist, en ekki við Þjórsárbrú né á Rangárvöllum". (Ingólfur 21. júní 1914). "Lögrétta" (24. júní 1914) segir að kippurinn hafi fundist sums staðar austan fjalls, en hvergi mikið. Flest Reykjavíkurblöðin geta þessa skjálfta. Áhrif í Reykjavík III (ÞPER). Þessi kippur

kom fram á jarðskjálftamælinum í Reykjavík kl. 11.06, og reiknast upptök hans hafa verið í um 137 km fjarlægð frá Reykjavík.

JARÐSKJÁLFTAR Í REYKJAVÍK ÁRIÐ 1915

15 - 1 17. og 20. febrúar 1915. Jarðskjálftakippir fundust í Reykjavík þ. 17. og aftur aðfaranótt þ. 20. "Þjóðviljinn" (27. feb. 1915) skýrir svo frá: "Þrír voru jarðskjálfta-kippirnir fyrri daginn, er Reykvíkingar urðu helzt varir, og var einn þeirra kl. freklega $3\frac{3}{4}$ e.h., en hinir tveir ráku nær hver annan kl. laust eptir átta þá um kvöldið. Af jarðskjálftakippunum þremur kvað langmest að þeim, er í miðið var (kl. 8.10 eða þá þar um, um kvöldið), og féllu þó eigi munir í herbergjum, þótt að mun skylli þar þó hurð nærrí hælum. En honum jafn harður, ef eigi enn snarpari, var jarðskjálftakippurinn aðfaranóttina laugardagsins 20. febrúar síðastl., frekum hálfum kl. tíma eptir miðnættið".

Morgunblaðið (18. febr. 1915) kallar fyrsta kippinn, sem það telur hafa orðið kl. 3.47 (Mb. 19. febr. 1915) "töluluverðan". Hina kippina þ. 17. timasetur blaðið kl. 8.10 og 8.14, og segir þann kl. 8.10 hafa verið töluluvert snarpan. Frá kippnum þ. 20. segir Morgunblaðið á þessa leið (21. feb. 1915): "Jarðskjálftakippur töluluverður varð í fyrrinótt kl. 12.45. Segja margir að hann hafi verið magnaðri en kippurinn um daginn. Í einu húsi hér í bænum, féll niður litil standmynd, sem stóð á borði. Í öðru húsi skekktist kuppull á lampa töluluvert. En skemdir eða tjón hefir ekkert orðið". "Ísafold" (20. feb. 1915) telur þennan síðasta kipp hafa orðið undir kl. 1. "Ingólfur" (21. feb. 1915) telur þann kipp hafa verið snarpastan og hafi hann komið inn kl. 1 um nóttina. "Í Hafnarfirði mun hann hafa verið öllu meiri, því að þar fóru ýmsir á fætur, til bess að vera við öllu búinir". Þessara jarðskjálfta mun alls ekki hafa orðið vart austanfjalls.

(Þjóðviljinn 27. feb. 1915).

Áhrif snarpasta kippsins þ. 17. febrúar í Reykjavík voru IV stig, en þ. 20. V stig (ÞPER).

15 - 2. 7. mars 1915. "Snöggur jarðskjálftakippur" í Reykjavík kl. 4. (Mb. 8. mars 1915). Önnur Reykiavíkurblöð geta hans að engu. Áhrif í Reykjavík III (ÞPER).

15 - 3. 19. mars 1915. Nokkurra jarðskjálftakippa varð vart í Reykjavík undir miðnættið. "Hófust þeir kl. 11.50 og mátti heita stöðugur titringur, með snöggum kippum á milli, næstu 10 mínútur. - Landskjálftarnir virtust stefna frá norðri til suðurs". (Ísafold 20. marz 1915). "Þjóðviljinn" (30. marz 1915) kallar kippina fremur lina "svo að eigi hrærðust munir á borðum né ella". Morgunblaðið (20. marz 1915) talar um þrjá kippi, og var einn þeirra" allsnarpur". Áhrif í Reykjavík III (ÞPER).

15 - 4. 26. - 28. maí 1915. Vart varð við jarðskjálftakippi i Ölfusi þ. 26. (Vi. 28. maí 1915). Í veðurstöðinni í Arnarbæli er getið um allsnarpar jarðhræringar ("temmeling hárde Jordrystelser", V.s.). Þ. 27. fannst "allsnarpur jarðskjálftakippur" í Reykjavík kl. tæplega tvö (Mb. 28. maí 1915). Um líkt leyti fundust snarpir jarðskjálftakippir um allt Suðurlandsundirlendið (Ísafold 29. maí 1915). Í Arnarbæli fundust einnig "temmeling hárde Jordrystelser" þann dag, og sömuleiðis þ. 28. Áhrif kippsins þ. 27. í Reykjavík voru III stig (ÞPER).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIN 1916

16 - 1. 9. maí 1916. Svo mikill hristingur í Reykjanessvita, að ekki logaði á vitanum um tima. (Vitar Íslands í 50 ár).

16 - 2. 19. ágúst 1916. Jarðskjálftar á Suðurlandi, sem einnig fundust í Reykjavík. Fyrri kippurinn kom þar kl. 4.40 um morguninn, og kallar Morgunblaðið (20. ág. 1916) hann allsnarpan, en hinn síðari um kl. 6 um morguninn, og var sá miklu vægari. "Lögrétta" (23. ág. 1916) telur báða kippina hafa verið smáa. Áhrif í Reykjavík III (ÞPER). Að sögn "Ísafoldar" (23. ág. 1916) voru jarðskjálftakippirnir "æði snarpír" austanfjalls. Á veðurstöðinni á Stóranúpi er getið um jarðhræringar um kl. 5 og 6 f.h. (V.s.). "Suðurland" (23. ág. 1916) segir hafa orðið vart við allsnarpan jarðskjálftakipp á Eyrarbakka kl. rúml. 4 um nóttnina. Í Egissíðu kvað hafa orðið vart við þrjá kippi, þann fyrsta um sama leyti og á Eyrarbakka, og þann þriðja um kl. 7. Voru þeir allir snarpír, einkum sá fyrsti, svo að hrikti í öllu og hús skulfu.

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRID 1917

17 - 1. 10. júní 1917. Jarðskjálftakippur "all-snöggur" í Reykjavík um þrjúleytið e.h. (Ísafold 16. júní 1917). Morgunblaðið (11. júní 1917) kallar kippinn "all-snarpan". Ekki spurðist til kippa utan Reykjavíkur, að sögn "Ísafoldar". Áhrif í Reykjavík IV (ÞPER).

17 - 2. 19. nóvember 1917. Allmikill jarðskjálftakippur í Reykjanesvita, svo að kvikasilfrið hrístist úr skálinni. (Vitar Íslands í 50 ár).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRID 1918

18 - 1. 12.-13. ágúst 1918. Jarðskjálftar í Reykjavík og á Suðurlandi. Að kvöldi þ. 12. fannst í Reykjavík kippur, sem Morgunblaðið (14. ágúst 1918) og "Ísafold" (17. ág. 1918) kalla "allsnarpan", en Mb. telur hafa orðið kl. rúml. 11, Ísafold kl. rúml. 11 1/2. Önnur blöð geta ekki þessa kipps.

Um nóttina fundust við og við smákippir, að sögn Mb. Önnur blöð geta um jarðskjálftakipp (um) kl. 2 um nóttna (Vi. 13. ág. 1918, Ti. 17. ág. 1918) eða á öðrum tímanum (Ísafold). Kallar Visir þann kipp, "allsnöggan" og "allsnarpan" og segir hann hafa fundist greinilega í húsum inni" og heyrðist brak og brestir". Um kl. 9 að morgni þ. 13. komu tveir kippir (Ti., Mb.). Morganblaðið kallar þá kippi "snarpa", og lýsir áhrifum þeirra þannig: "Húsgögn hristust og það brakaði í húsum. Í einu húsi í miðbænum vitum vér um að smáhlutir félлу af hyllu niður á gólf". Visir (13. ág.) talar aðeins um einn kipp um kl. 9, "allsnarpan". Morganblaðið nefnir, eitt blaða, einnig kipp á hádegi þ. 13. Visir (14. ág.) segir að menn hafi fundið jarðskjálftakippi við og við allan daginn þ. 13. "en ekki verður um það sagt hvort þeir hafa allir verið annað en ímyndun." "Ísaifold" nefnir engan sérstakan kipp eftir kippinn "á öðrum tímanum" aðfaranótt þ. 13., en segir að smáhræringar hafi komið næstu daga eftir hann. Áhrif í Reykjavík þ. 13. ágúst IV stig (ÞPER).

Kippirnir um kl. 2 og 9 þ. 13. fundust að sögn Visis (13. ág.) einnig "austur í sýslum, en ekki kvað meira að þeim þar en hér".

Tíminn segir að þeir kippir hafi fundist "viða um Suðurland". "Ísaifold" segir, að jarðskjálftar hafi fundist "austur um land" við og við í vikunni frá 12.-17. ágúst. Morganblaðið kveður engar skemmdir hafa orðið fyrir austan fjall, svo menn viti.

18 - 2. 12. október 1918. Jarðskjálftar í Mýrdal, undanfari Kötlugoss. Í Riti um jarðelda á Íslandi eftir Markús Loftsson (2. útg. aukin 1930), segir á bls. 117 (höfundur þessarar frásagnar er líklega Skúli Markússon): "Laugardaginn 12. október 1918, einni stundu eftir hádegi, varð jarðskjálfta vart viða í Mýrdal; fundust sifeldar hræringar með stuttu millibili, viðvarandi eina klukkustund.

Hvergi varð skaði af jarðskjálfta þessum, en snarpastur mun hann hafa orðið í Heiðardal í Mýrdal. Skömmu síðar en vart varð jarðskjálftans sást gufumökkur mikill stíga í loft upp yfir Mýrdalsjökli,...."

Í "Skýrslu um Kötlugosið 1918 og afleiðingar þess", Reykjavík 1919 (gefið út að tilhlutun stjórnarráðs Íslands), eftir Gísla Sveinsson, sýslumann i Skaftafellssýslu, segir m.a. á þessa leið um laugardaginn 12. október (bls. 4): "Vestan Mýrdalssands: í Vík í Mýrdal. Rúmlega einni stundu eftir hádegi fundust mjög snögglega jarðskjálftakippir allmargir, og línti ekki hræringunum. Hjelst það áfram, þó meira dramt en í fyrstu.

Skömmum tíma á eftir gaf að líta gufu- eða skýstrók mikinn...."

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1919

19 - 1. 21. - 24. september 1919. Miklir jarðskjálftar á Reykjanesi. Kl. 10 að morgni þess 21. varð svo mikill jarðskjálfti, að aðalvitinn á Reykjanesi, sem var úr járn-bentri steinsteypu, sprakk þvert yfir nálægt miðju og ljóstækin skemmdust svo að ekki var hægt að nota þau, en að kvöldi þess 22. var allt komið í lag aftur. Auk þessa brotnuðu rúður í vitanum. Hús vitavarðarins skemmdist einnig nokkuð, og þorði fólkið ekki annað en flytja úr því, en skemmdir voru ekki mjög miklar. Nýr hver myndaðist, síðan kallaður "1919" (Mb. 19. ág. 1926). Jarðskjálftakippirnir munu hafa verið margir bæði þ. 21. og 22. (Ísafold 22. sept. 1919, Lögrétta 24. sept. 1919, Vitar Íslands í 50 ár). Visir segir þann 22. sept, að engar fregnir hafi borist um skemmdir annars staðar en á Reykjanesi.

Í Reykjavík varð einnig vart við jarðskjálftakippi, fyrst "nokkru" (Vi. 22. sept.) eða "skömmu" (Lögrétta) fyrir hádegi þ. 21. sept. Visir segir að þessi fyrsti kippur hafi ekki verið harðari en svo í Reykjavík, að færri muni hafa tekið eftir honum. Hins vegar hafi jarðskjálftinn,

"eins og oft vill verða" orðið miklu harðari suður á Reykjanesinu, og eftir því harðari sem utar dró, og verður þó ekki séð, að blaðið hafi fregnir annars staðar af Reykjannesskaganum. Aðfaranótt 22. sept. og að morgni þess dags fundust nokkrir jarðskjálftakippir, að sögn Mb. (23. sept. 1919), og varð þeirra einna skýrast vart í háum húsum í miðbænum. "Harðasti kippurinn mun hafa verið sá er kom kl. 3,38 f.h. en fyrir kl. hálf niu mátti heita að væri samhangandi skjálfti í nær 5 minútur". Loks varð vart jarðskjálftakipps aðfaranótt 23. og annars að morgni þ. 24. "Báðir voru þeir litlir, svo að margir urðu þeirra alls ekki varir". (Við. 24. sept. 1919). Áhrif öflugasta skjálftans þ. 22. metur Þorkell Þorkelsson á III (ÞPER).

19 - 2. 4. desember 1919. Jarðskjálfti, "allsnarpur" fannst í Reykjavík aðfaranótt 4. des. um kl. 5 (Mb. 5. des. 1919). Hans er ekki getið í öðrum Reykjavíkurblöðum.
Áhrif III (ÞPER)

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1920

20 - 1. 14.-30. maí 1920. Jarðskjálftahrina á Suðvesturlandi. Eftirfarandi lýsingar eru úr grein Þorkels Þorkelssonar, Lánskjálftar á Íslandi, í Timariti Verkfræðingafélags Íslands 1923, bls. 29, en áhrifin í Reykjavík úr grein hans "Earthquakes in Reykjavik".
"14. maí kl. 16 st. 58 m. fundust 2 landskjálftakippir í Reykjavík; á milli þeirra drög aðeins úr hræringunni. Viða fjellu um koll lauslegir smáhlutir, og duttu niður af borðum og hillum. Sagt er að í einum stað hafi stór ofn færst úr stað, en hvergi munu hús hafa skemst. 2 smákippir komu rjett á eftir. Flestum fundust kippirnir koma úr austurátt. Um Suðurland varð viða vart við jarðskjálfta á sama tíma, t.d. á Efra-Hvoli, Egissíðu, Eyrarbakka og Stokkseyri, en hann virðist hafa verið vægari þar eystra en í Reykjavík.

Sama dag kl. 19 st. 10 m. fanst annar kippur í Reykjavík, en vægari". - Áhrif V.

"16. maí. 4 jarðskjálftar í Reykjavík. Kl. 3 st. 02 m., 3 st. 08 m., 3 st. 12 m. og 3 st. 36 m. Fyrsti kippurinn einna harðastur, og vöknudu flestir við hann, en 3. kippurinn (3 st. 12 m.) var vægur. Ekkert rask varð við þessa jarðskjálfta.

Hreyfingin yfirleitt frá austri til vesturs, þó ber mönnum eigi vel saman um það. Sumum fanst hreyfingin vera úr suðaustri, en öðrum úr norðaustri eða austnorðaustri. " - Áhrif IV.

"19. maí kl. 12 st. 44 m. kippur í Reykjavík, vægur, hreyfing úr suðaustri". - Áhrif III.

"20. maí um nóttina varð var við lítinn jarðskjálftakipp í Reykjavík". - Áhrif III.

"21. maí klukkan að ganga 6 að morgni, litill jarðskjálftakippur í Reykjavík". - Áhrif III.

"30. maí um nóttina 2 jarðskjálftakippir með mjög litlu millibili í Reykjavík. Hinn fyrri líklega kl. 3 st. 48 m., hinn síðari kl. 3 st. 49 m. Við þessa kippi vöknudu allmargir. Hreyfing frá suðaustri eða austsuðaustri". - Áhrif III.

Kárnik tímasetur fyrsta skjálftann þ. 14. maí, kl. 17.57.31 (G.M.T.), eftir mælingum, og telur upptökin á 64°N, 22°V, ± 30 km, en það er milli Kleifarvatns og Hafnarfjarðar. Dýpt 5-50 km. Stærð skjálftans, reiknuð eftir útslagi í 3 jarðskjálftastöðvum, er 5,2, og mestu áhrif VI.

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1921

21 - 1. 23. ágúst 1921. Um kl. 19 st. 20 m vægur landskjálftakippur á Norðurlandi. Varð hans vart t.d. á Sauðárkróki, Möðruvöllum í Hörgárdal (kl. 19 st. 18 m.), Akureyri og Raufarhöfn (kl. 19 st. 25 m). (ÞFLaI). Á Möðruvöllum var jarðskjálftinn kallaður "vægur, en brast þó í húsum". Á Raufarhöfn var hann kallaður litill. (V.S.).

Kárnik tímasetur skjálftann kl. 20.17.17 (G.M.T), eftir mælingum, og staðsetur hann á 67°N, 18°V, ± 30 km, en það er um 50 km norður af Grímsey. Dýpt 5-50 km. Stærð skjálftans reiknast Kárnik vera 6,3, og er þar byggt á mælaútslagi í 10 stöðvum. Mestu áhrif gefur hann upp sem IV-V stig.

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRÍÐ 1922

22 - 1. 15. maí 1922. Landskjálfti kl. 3 st. 39 m. 15 sek. í Reykjavík. Landskjálftinn stóð nokkrar sekúndur, vöknudu allmargir við hann í Reykjavík. Hræringin virtist vera frá austri til vesturs. Morgunblaðið getur þess, að kippurinn hafi orðið einna mestur á Kolviðarhóli, en hans varð einnig vart austan fjalls (ÞPLaf). - Áhrif í Reykjavík IV. (ÞPER).

22 - 2. 4. október 1922. Vart varð við landskjálfta á Vestfjörðum (Hesteyri, Vatnsfirði og Barðaströnd). (ÞPLaf).

22 - 3. 7. október 1922. Um kl. 2 landskjálfti litill í Norðtungu. (ÞPLaf).

22 - 4. 24. desember 1922. Jarðskjálftar í Reykjanesvita, svo að oliugeymarnir biluðu vegna hristingsins, og olían rann niður. (Vitar Íslands í 50 ár).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRÍÐ 1923

23 - 1. 31. ágúst - 1. sept. 1923. Jarðskjálftakippir fundust í Reykjavík að kvöldi þ. 31. og þann 1. sept., að sögn "Lögréttu" (5. sept. 1923). Önnur blöð geta ekki þessara kippa. Þó metur Þorkell Þorkelsson áhrif þess sterkasta þ. 31. ágúst á IV. (ÞPER). Þ. 1. sept. varð svo harður jarðskjálfti í Reykjanesvita, að kvikasilfrið hentist úr skálinni. (Vitar Íslands í 50 ár).

23 - 2. 23. nóvember 1923. Þorkell Þorkelsson (ÞPER) getur um skjálfta með áhrifin III í Reykjavík, en hans er ekki getið í blöðum.

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1924

24 - 1. 13. febrúar 1924. Landskjálftakippur á Raufarhöfn kl. um eða rúml. 9. e.h., fundu aðeins menn, sem gengnir voru til sängur, og ekki hægt að hafa upp á nákvæmum tíma (V.s., D.V.). Jarðskjálftakippur fannst einnig á Akureyri, kl. 8 1/2 e.h. (Íslendingur 16. feb. 1924). "Lögréttu" (22. feb.) segir hafa orðið vart við jarðskjálfta á Akureyri þ. 14.

24 - 2. 25. júlí 1924. Jarðskjálfta varð vart i Reykjavík, þriggja kippa, kl. 3.16, 3.30 og 4.32. Var sá fyrsti snarpastur (V.), og metur Þorkell Þorkelsson áhrif hans í Reykjavík á III. (ÞPER). Þessara jarðskjálfta er hvorki getið í Mb. né Vísi.

Þessa nótt varð einnig snarpur jarðskjálfti í Krísuvík (V.). Gerir Eysteinn Tryggvason (ETEC) ráð fyrir því, að þar hafi fundist sömu kippir og í Reykjavík. Upptök skjálftanna telur Eysteinn á $64,0^{\circ}\text{N}$, $22,0^{\circ}\text{V}$, ± 30 km, en það er milli Kleifarvatns og Hafnarfjarðar.

24 - 3. 4. ágúst 1924. Kl. tæplega 4 um nóttina fannst jarðskjálfti á Raufarhöfn. (V.s.).

24 - 4. 26. ágúst 1924. Tveir jarðskjálftakippir í Reykjanesvita um kl. 11 um morguninn, og mikið um jarðskjálfta f.h. Jarðskjálftar einnig e.h. (B.V. 1086). Eysteinn Tryggvason telur upptök þeirra í næsta nágrenni Reykjaness ($63,8^{\circ}\text{N}$, $22,8^{\circ}\text{V}$, ± 30 km) (ETEC). Í Reykjavík fannst jarðskjálfti kl. 23.08 1/2 þ. 26. ágúst (V.). Þorkell Þorkelsson metur áhrif hans þar á III. . Visir (27. ág.) kallar kippinn "allsnarpan", og

Mb. (27.ág.) "allsnarpan, en stuttan". Í Hafnarfirði og Ölfusi varð einnig vart við landskjálfta um þetta leyti. (V.). Eysteinn Tryggvason (ETEC) staðsetur þennan skjálfta á sama stað og hinn fyrri, og giskar á að mestu áhrif, í Reykjanessvita, hafi verið V, enda þótt hans sé ekki getið sérstaklega þar. En ekki er óliklegt, að upptök hans séu austar en hins fyrri.

24 - 5. 4. september 1924. Miklir jarðskjálftar í Krisuvík, sem fundust einnig viða um suðvestanvert landið. Öflugasti kippurinn kom kl. 15.01 þ.4. sept.

Í Krisuvík voru jarðskjálftarnir svo miklir 4. sept, að fólk, sem stóð á engi, gat ekki fótað sig (Mb. 9.sept.). Héldu jarðskjálftarnir áfram nokkra daga, og svaf fólkio ekki inni í baðstofum heldur hafðist við í hlöðum og í kirkjunni á nóttinni. Skemmdirur urðu þó ekki á byggingum að neinu ráði, að sögn Mb. Í kippnum þ.4. opnaðist nýr leirhver í melholti suður af Kleifarvatni, og var hann sá langmesti og ákafasti af öllum leirhverum þar í Krisuvík, og hinn ferlegasti ásýndum, að sögn Mb. Sr. Brynjólfur Magnússon, sem kom til Krisuvíkur 7. sept., segir m.a. svo frá atburðum þar (Mb. 10. sept.):

"Jarðskjálftarnir höfðu staðið yfir meira og minna alla vikuna. En stærsti kippurinn hafði komið á fimtudaginn þ. 4. sept. Var fólk frá Stóra-Nýjabæ þá statt á engjum við heyvinnu suður af Kleifarvatni. Virtust því kippirnir koma frá suðvestri og ganga til norðausturs. Gekk jörðin sem í bylgjum, svo naumast varð staðið. Stóð maður við slátt og ætlaði að styðja sig við orfið en hann riðaði og fjell aftur fyrir sig. Annar sat á engjum við kaffidrykkju, en alt í einu þeyttist alt kaffið upp úr bollanum svo að hann hafði ekkert.

Steinar hröpuðu úr fjöllunum umhverfis sem kváðu við af dunum og dynkjum svo kvíkfjenaður ærðist og hljóp um skelfdur í hnapp eða flúði í burtu af svæðinu, sem hann var á.

Heima fyrir á bæjunum flúði fólkið út, sem þar var, með því að það hugði, að þeir mundu hrynda. Ekki varð þó af því, en alt lauslegt fjell niður af piljum og hillum, og það sá jeg, að grjót hafði kastast úr hlöðnum, [sic!] grasgrónum veggjum og varpi sprungið fram á einum stað við kálgarðinn í Stóra-Nýjabæ.

Eftir þennan stærsta jarðskjálftakipp tók fólkið eftir því, að reykurinn í gömlum hver, sem kallaður hefir verið Austurengjahver og er í norðaustur frá Stóra-Nýjabæ svo sem 15-20 minútna gang hafði stórkostlega aukist. Hafði þarna áður verið smá uppgangur fyrir jarðgufu og lítið rokið úr, en nú hefir myndast þar afarstór hver. ...

Hverinn er eins og áður segir í norðaustur frá Nýjabæ, en þvert austur frá hverahúsini gamla svo sem 10 minútna leið frá Krisuvíkurveginum, er liggur úr Hafnarfirði. Er hann austanvert í stóru melholti í Krisuvíkurdalnum, suður af Kleifarvatni og sjest gufumökjurinn langa leið frá.-

Hefir jörðin þar rofnað og myndast skál nokkuð aflöng, frá suðvestri til norðausturs, á að giska 4x8 faðma. Er skálin full að börmum af þykkri stálgrárri hveraleðju, sem likist þykkum sjóðandi graut. Sjer ekki ofan í skálina, nema endrum og sinnum fyrir gufunni, sem í sífellu brýst upp gegnum leðjuna með miklum hávaða og þeytir henni hátt upp í loftið, 2-3 mannhæðir, að því er mjer virtist. Byrjar gufugosið með því, að leirleðjan bungar upp á stóru svæði í austurhluta hversins, svo af verður stór hálfkúla, likt og hrókkinn, grár þursahaus gægist upp. Alt í einu springur hausinn með heljar andkafi og reykurinn þýtur upp í allar áttir með hausbrotunum. Svo taldist mjer til, að umbrot þessi eða gos endurtækjust 15 sinnum á minútu. Ekki gýs annarstaðar í melholtinu svo teljandi sje, en víða eru op og augu kringum þennan aðal þursahver, sem rýkur upp úr. "Marteinn Þorbjörnsson bóndi í Krisuvík, létt þess getið í Mb. 11.sept., að "ómögulegt væri að hýsa menn í bæjarhúsunum þar, því húsin væru öll skekt og rambóneruð eftir jarðskjálftana, enda ekki hættulaust að hafast þar við, því enn sagði hann vera kippi og hræringar daglega þar syðra".

Visir segir hins vegar 9. sept., að síðustu daga hafi þar verið hræringalaust. Þ. 10 sept. sáust úr Reykjavík reykjar-eða gufumekkir, og virtist annar vera "hjernamegin við Sveifluháls, nálægt Trölladyngju, en hinn sunnanvert við hálsinn, í stefnu á Krisuvíkurhverina, sunnanvert við Kleifarvatn." (Mb. 11. sept.). Visir (11. sept.) kallar reykjarmökk sunnan við fjallgarðinn, en gufumökk norðan við hann. Þ. 12. hefur Visir frásögn af breytingum á þessum slóðum eftir mönnum, sem þangað fóru til að athuga þær. Segja þeir, að langar sprungur séu viða í jörðinni við nýja hverinn, en enga gufu lagði upp úr þeim. "Stórar skriður höfðu viða fallið úr fjöllum, einkanlega úr Sveifluhálsi, og norðan í hálsinum eru nokkrir brennisteinshverir, sem virðast hafa færst í aukana við jarðskjálftana. Reykur sá, sem sást héðan í fyrradag, mun hafa verið úr þeim. "Mb. segir þ. 13., að ekki hafi orðið vart við hræringar í Krisuvík síðustu dagana, og gjósi nýi hverinn ekki eins ákaft og í fyrstu. "Nú eru gosin ekki öðruvisi en fjölmargir eðjuhólar, 1-2 m. á hæð." Hins vegar er gufumökkurinn mjög mikill, og eðlilegt að hann sjáist úr Reykjavík í kyrru veðri. Lengd hversins segir Mb. 22 m, en breiddina 18 m. Aðrar breytingar þar syðra eru smávægilegar sprungur í jörð hér og þar, og grjóthrun úr fjöllum. Reykir og uppgöngur virðast og hafa aukist úr nokkrum hverum sunnanvert í Sveifluhálsi. Visir (9. sept.) segir að margir nýir hverir hafi orðið til þar syðra, en aðrir horfið, er fyrir voru.

A Reykjanesi varð vart við jarðskjálfta f.h. þ. 4. (B.V.1086). Í Reykjavík varð fyrst vart við jarðskjálfta aðfaranótt þess 4. sept., kl. 00.24 að sögn Mb. 5. sept. Kom þá allsnarpur jarðskjálftakippur, sem var "það mikill, að margt fólk, sem var í svefni vaknaði. Fóru menn á kreik í stöku húsum, einkum þeir sem voru á efri hæðum hærri húsa. Annar kippur kom tæplega tveimur mínútum á eftir þeim fyrsta. Var hann lítið eitt minni. Hræringar voru síðan hjer í einar 20 mínútur, en enginn kippur eins mikill og þessir tveir fyrstu". Í Hafnarfirði voru þessir kippir að sögn Mbl. álika og í Reykjavík, þó fór fólk jafnvel út úr húsum þar syðra.

Jarðskjálftanna varð einnig vart fyrir austan fjall. "Voru þeir með sama á Rangárvöllum og hjer, tveir þeir fyrstu snarpastir, og síðan fundust hræringar þar eystra einn hálfan klukkutíma á eftir. Í lágsveitum Árnессýslu voru þeir svipaðir og hjer. Í Vestmannaeyjum varð og vart við kippina. "(Mb. 5. sept.). Í veðurskýrslu frá Vestm. segir: "Jarðskjálfti kl. 3 02, stóð nokkrar sekúndur. Með mjög litlu millibili tveir kippir (töluverðir)".

Stærsta kippinn, um kl. 15, kallar Vísir (5. sept. 1924) all-snarpan, og Mb. (5. sept.) telur hann álika snarpan og þann fyrsta nóttna áður. Þessi kippur var aðeins einn, en að sögn Mb. fundust þrjár öldur í kippnum. Náði kippur þessi um líkt eða sama svæði og kippirnir um nóttnina. Síðan komu jarðskjálftakippir kl. 7.52 og 8.03 e.h. (Vi. 5. sept.) Þorkell Þorkelsson metur mestu áhrif í Reykjavík þ. 4. á III. Jarðskjálftanna þ. 4. varð einnig vart í Vestmannaeyjum, Grindavík og á Reykjanesi. (V.). Austur í Mýrdal varð ekki vart við neina kippi (Mb. 5. sept. 1924). "Lögréttu" (9. sept. 1924) segir að jarðskjálftakippir hafi fundist í Reykjavík öðru hvoru frá 4. - 8. sept., en mjög misjafnir, stundum svo snarpir, að fólk hafi vaknað úr svefni og lausir munir í húsum hrikt allmikið til. Telur blaðið, að þessara jarðskjálfta hafi einna mest orðið vart "hjer suður um Reykjanes, mest þó 4. þ.m., en einnig oft síðar". Önnur blöð geta ekki skjálfta í þessari hrinu eftir 4. sept. nema í Krisuvík, en "Veðráttan" getur skjálfta í Reykjavík 7. sept., og metur Þorkell Þorkelsson áhrif hans þar á III. Eysteinn Tryggvason telur upptök hans á 64°N , 22°V , $>\pm 30\text{ km}$., en það er milli Kleifarvatns og Hafnarfjarðar.

Kárnik tímasetur stærsta skjálftann 4. sept. eftir mælingum kl. 15.01.03, og staðsetur upptökin á $63,8^{\circ}\text{N}$, $22,8^{\circ}\text{V}$, $>\pm 30\text{ km}$, en það er skammt undan Reykjanesi. Sé tekið tillit til áhrifa skjálftans í Krisuvík, hljóta þó upptök skjálftans að hafa verið í næsta nágrenni Krisuvíkur, á $63,9^{\circ}\text{N}$, 22°V eða þar um bil. Stærð, reiknuð eftir útslagi jarðskjálftamæla í 13 stöðvum er skv. Kárnik 5,1. Stærð, reiknuð eftir útslagi láréttra

S-bylgna í einni stöð, er 5,9 og stærð reiknuð eftir útslagi lóðréttar P-bylgna í einni stöð 6,0. Mestu áhrif, við sunnanvert Kleifarvatn, hafa verið VII eða jafnvel VIII stig. (Sbr. Vi. 8. sept.).

24 - 6. 7. september 1924. Jarðskjálftar norðanlands um nóttina. Á Akureyri fundust fjórir kippir. Dagur (11. sept.) kallar einn allsnarpan, hina litla. Íslendingur (12. sept.) kallar two kippi allsnarpa og 2 litla. Visir (9. sept., eftir FB á Akureyri) nefnir jarðskjálftakipp um kl. 3 og var hann "svo snöggur, að fólk vaknaði viða. Annar kippur kom skömmu síðar en hann var vægari". Á Húsavík fundust 4 kippir kl. 2 1/2 - 5 f.h. (V.s.) og telur Eysteinn Tryggvason upptök skjálftanna í næsta nágrenni bæjarins. (ETEC).

24 - 7. 14. september 1924. Á Reykjanesi voru sifelldir jarðskjálftar allan sólarhringinn (B.V. 1086).

24 - 8. 15. og 17. september 1924. Tveir jarðskjálftakippir litlir á Húsavík þ. 15. kl. 9 f.h. og kl. 13, og sömu leiðis 2 litlir kippir kl. 5-6 f.h. þ. 17. (V.s.).

24 - 9. 21. - 22. og 30. september 1924. Þessa daga e.h. fundust jarðskjálftar á Reykjanesi, þ. 30. tveir kippir (B.V. 1086, V.).

24 - 10. 3., 6. og 16. október 1924. Jarðskjálftar á Reykjanesi. Þ. 3. fundust þrír snarpir kippir og margir smærri e.h. Þ. 6. voru sifelldir jarðskjálftakippir e.h. og þ. 16. jarðskjálfti e.h. (B.V. 1086).

24 - 11. 5. og 17. - 21. nóvember 1924. Jarðskjálfti á Reykjanesi f.h. þ. 5., jarðskjálfti meira og minna þ. 17. e.h. og síðan jarðskjálfti á hverjum degi 18. - 21. nóv. (B.V. 1086).

24 - 12. 12.-15. desember 1924. Jarðskjálftar á Reykjanesi (B.V.1086). Þ.12. fannst þar snarpur landskjálfti e.h., Eysteinn Tryggvason giskar á að hann hafi haft áhrifin VII, og hann olli minni háttar skemmdum (ETEC). í Grindavík fannst landskjálftavottur frá kl.5. e.h.(V.s.b.). í Reykjavík fundust fjórir kippir (V.), Þorkell Þorkelsson metur áhrifin þar á III stig (ÞPER). Visir (13.des.) getur tveggja smákippa með litlu millibili, og hafi hinn fyrri komið laust eftir kl.4. Mb. (13.des.) getur eins kipps, sem kom laust eftir kl.4. Var hann litill en þó auðfinnanlegur mönnum, sem innanhúss voru. Þ.13. fannst f.h. enn snarpari kippur en þ.12. á Reykjanesi, og e.h. var þar mikið um jarðskjálfta. Eysteinn Tryggvason metur áhrif stærsta kippsins á VIII. Urðu minni háttar skemmdir á vitanum (ETEC). í Grindavík fundust öðru hvoru smá kippir (V.s.b.). Þ.14. var áfram mikið um jarðskjálfta á Reykjanesi, bæði fyrir og eftir hádegi, og brotnuðu þar rúður siðdegis (V.). í Grindavík fundust smákippir um kl.3 f.h. (V.s.b.). Þ.15. fundust enn jarðskjálftar á Reykjanesi (V.). í þessari jarðskjálftahrinu fór kvikasilfrið í Reykjanesvita tvivegis niður. Eysteinn Tryggvason telur upptök þessarar hrinu í næsta nágrenni Reykjanesvita ($63,8^{\circ}\text{N}$, $22,8^{\circ}\text{V}$, $\pm 30\text{km}$). Kárnik metur stærð öflugasta skjálftans þ.13. des. á 4,7 eða þar um bil, miðað við að hámarksáhrifin hafi verið VIII, og telur dýpt hans 1-4km.

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1925

25 - 1. 16.-17. og 20. janúar 1925. Landskjálfta varð aðeins vart á Húsavík þ.16. kl. 1015 f.h., þ.17. kl. 820 f.h. og þ.20. kl. 700 f.h., hinn síðasti var snarpur, en hinir litlir. (V.s.)

25 - 2. 1. febrúar 1925. Á Húsavík fundust tveir jarðskjálftakippir um kl. 11.30, og sá þriðji kl. 14. (V.s.).

25 - 3. 12.-14., 22.-23. og 26.-28. mars 1925. Jarðskjálftar á Reykjanesi. "Þ.12. snarpir kippir, bæði árdegis og síðdegis. Þ.13. og þ.14. sömuleiðis. Þ.22. síðdegis snarpir kippir. Þ.23. landskjálftakippir allan daginn. Þ.26. síðdegis

mjög snarpir landskjálftakippir. Þ.27. landskjálftakippir allan daginn. Þ.28. árd. ennþá kippir." (V.).

25 - 4. 16.-19. apríl 1925. Jarðskjálftar á Reykjanesi. "Þ.16. siðd. snarpir jarðskjálftakippir, þ.17. allan daginn landskjálftakippir, sumir snarpir. Þ.18. árd. enn landskjálftakippir, sömuleiðis þ.19. árd." (V.).

25 - 5. 25. júlí 1925. Kl. 3-5 f.h. komu litlir jarðskjálftakippir á Húsavík. (V.s.).

25 - 6. 15.-16. september 1925. Jarðskjálftar á Reykjanesi "Þ.15. jarðskjálftakippir allan daginn og sömuleiðis þ.16. árd. Þ. 23. árd. landskjálftakippir." (V.).

25 - 7. 22.-25. og 28. október 1925. Jarðskjálftar á Reykjanesi. "Þ.22. árd. landskjálftakippir, þ.23. siðd. sömuleiðis. Þ.24. siðd. einnig landskjálftakippir. Ennfremur þ.25. og 28. árdegis urðu menn varir við landskjálftakippi". (V.).

25 - 8. 13.-15. og 18.-19. nóvember 1925. Jarðskjálftar á Reykjanesi. " Þ.13. stöðugir landskjálftakippir um nóttina áður, samt var með erfiðismunum hægt að láta vitann ganga. Siðd. þ.13. voru einnig kippir. Þ. 14. siðd. landskjálftakippir, sömuleiðis þ.15. árd., þ.18.árd. og þ. 19. árd." (V.)
Jarðskjálftamælirinn í Reykjavík sýndi 7 kippi frá því seint um kvöldið þ.12 og fram undir morgun. Um kl. 2 urðu menn varir við einn þeirra. (V.). Visir (13.nóv.) getur jarðskjálftakipps laust fyrir kl. 2 um nóttina. Þorkell Þorkelsson metur áhrifin í Reykjavík á III stig (ÞPER), en Eysteinn Tryggvason á II (ETEC).

25 - 9. 5. desember 1925. Árdegis fundust landskjálftakippir í Reykjanessvita (V.).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1926

26 - 1. 17. - 18. febrúar 1926. Þ. 17. fundust "smáhreyfingar" á Húsavík (V.s.). Þ. 18. varð vart við smákippi á Húsavík og kl. 23.30 um kvöldið kom þar snarpur jarðskjálftakippur (V.). Sama kvöld kl. 23.10 kom og allsnarpur jarskjálftakippur á Akureyri (V.), sem "Íslendingur" (19.feb.) telur reyndar fremur vægan. Eysteinn Tryggvason (ETEC) telur þetta sama skjálfta og á Húsavík, og upptök allra skjálftanna í næsta nágrenni Húsavíkur.

26 - 2. 7. apríl 1926. Á Reykjanesi landskjálftakippur siðdegis. (V.).

26 - 3. 2. júní 1926. Jarðskjálftakippur fannst á Húsavík kl. 4 1/2 um nóttina (V.s.).

26 - 4. 5.-14. ágúst 1926. Jarðskjálftar á Reykjanesi. Landskjálftakippir voru þ.5. bæði árd. og siðd. Þ.6. og 7. landskjálfti bæði árd. og siðd. Þ. 8. kippir árd., siðan stöðugur landskjálfti fram á næsta dag. (V.).
Þ.8. voru taldir 40 kippir snarpir, en miklu fleiri voru kippirnir, og aðfaranótt þ.9. mátti heita látlaus jarðskjálfti alla nóttina. Húsgögn færðust úr stað og hrikti í öllu, en engar skemmdir munu þó hafa orðið. Fólk þorði ekki að fara úr fötum og engum kom dúr á auga. (Mb. 10.ág.). Þessa nótt fundust á skömmum tíma 50 kippir. Seinnipart þ.9. og daginn eftir bæði árd. og siðd. voru landskjálftakippir (V.). Um morguninn komu 9 kippir i rennu, ekki mjög snarpir, og siðan öðru hvoru um daginn. Hverirnir höfðu hætt að gjósa í mestu jarðskjálftunum, en byrjuðu nú aftur (Mb. 11.ág.). Landskjálfti var árd. þ.11. og með köflum siðd. Þ.12. kippir árd. Þ.13. kippir árd. og einnig þ. 14.(V.).

26 - 5. 18.-21. ágúst 1926. Jarðskjálftar á Reykjanesi. Miklir landskjálftar þ.18. árd. og kippir siðd. (V.).
Á jarðskjálftamælinum í Reykjavík kom fram skjálfti kl. 8.59

(GMT) og voru upptök hans í 55 km fjarlægð, og segir "Seismological Report" hann hafa fundist á Reykjanesi. Annar kippur mældist kl. 9.39 (GMT). (S.B.) Mb. (19.ág.) segir svo frá jarðskjálftunum þ.18.:

"Reykjanesi 18. ágúst. Griðarmiklir jarðskjálftar eru hjer nú, eða mjög svipaðir eins og dagana 8.-9. þ.m. Byrjuðu í nótt og hefir haldist óslitinn titringur síðan, en harðir kippir með örstuttu millibili. Skelfur hjer alt og nötrar og brestur í hverju bandi, en stólar og annað lauslegt hendist til og frá. Á stuttri stundu í morgun taldi dr. Karl Küchler, sem hjer er, milli 50 og 60 snarpa kippi, en síðan hefir eigi verið tölu á þá komið. ...
Eins og vant er, þá er jarðskjálftar eru hjer, hefir nú dregið mikið úr goshverunum. Svo fór og um daginn í jarðskjálftunum en þegar þeir hættu, gusu hverirnir ákaft og (sic!) mikið hærra en venja er. Þeir eru tveir, "Geysir" og "1919" - nefndur svo vegna þess að hann myndaðist það ár, en ekki byrjaði hann að gjósa fyr en í jarðskjálftunum í haust. "Geysir" hefir gosið í mörg ár en er altaf að hækka gosin. Í fyrra munu þau hafa verið 3-4 metrar en nú 8-10 metra og skamt á milli. Þ. 19. fundust kippir árd. og síð. þ. 20. landskjálfti öðru hvoru árd. og kippir síð. Þ. 21. landskjálfti með köflum árd. (V.). Upptök þessarar hrinu hafa verið í næsta nágrenni Reykjanesvita, á 63,8°N, 22,8°V.

26 - 6. 26. ágúst 1926. Í Reykjavík fundust 2 kippir aðfaranótt þ. 26. (V., VI. 26. ág.) Þorkell Þorleifsson metur áhrifin á III. (ÞPER).

26 - 7. 27.-28. og 30. ágúst 1926. Jarðskjálftar á Reykjanesi. Þ. 27. og 28. kippir síðd. Þ. 30. landskjálfti, einn kippur afar harður, allt lauslegt kastaðist til (V.). Eysteinn Tryggvason metur áhrifin á VII.

26 - 8. 5. - 6. september 1926. Jarðskjálftar á Reykjanesi. Lánskjálftakippir voru þ. 5. síð. og þ. 6. árd. (V.). Þ. 5. varð og "litið vart jarðskjálfta" í Grindavík (V.s.b.). Eysteinn Tryggvason telur upptök þessara skjálfta í næsta nágrenni Reykjanes. (ETEC).

26 - 9. 7. september 1926. Litið eitt varð vart jarðskjálfta í Grindavík (V.s.b.).

26 - 10. 8. - 13., 16. - 18., 22. og 30. september 1926. Jarðskjálftar á Reykjanesi. Mikill lánskjálfti þ. 8. síð. og alla nóttna eftir. Þ. 10. og þar til þ. 13. árd. voru lánskjálftar öðru hvoru. Þ. 16. kippur síð. Þ. 17. bæði árd. og síð. lánskjálfti öðru hvoru. Þ. 18. kippur síð. Þ. 22. kippur árd. og miklir lánskjálftar síð., rúður sprungu og húsmunir köstuðust til (V.). Eysteinn Tryggvason metur áhrifin á VII (ETEC). Þ. 30. voru kippir við og við bæði árd. og síð. Í Reykjavík mældist jarðskjálfti kl. 12 01 þ. 30. (GMT), upptök í 45 km fjarlægð, og er þess getið, að hann hafi fundist á Reykjanesi (S.B.). Kárnik metur stærð öflugustu skjálftanna, þ. 22., eftir áhrifunum VII, á 5,1 stig.

26 - 11. 1. október 1926. Lánskjálftakippir í Reykjanesvita við og við bæði árd. og síð. (V.).

26 - 12. 9. október 1926. Í Grindavík varð um nóttna vart margra jarðskjálftakippa og allsnarpra. Komu um 20 kippir frá kl. 1-3 um nóttna, og svo miklir sumir, að fólk hélst ekki við í húsum og fór út, að sögn Mb. (10. okt.). "Veðráttan" segir aðeins að vart hafi orðið við 2 snarpa lánskjálftakippi þar, frá kl. 0 30 til 3 00. Tómas Snorrason í Grindavík segist í bréfi hafa fundið þrjá jarðskjálfta það snarpa að hríkti í húsum og segir síðan: "Milli 1. og 2. var öðru hvoru smátitringur. Ekki get ég sagt um hvað klukkan var með neinn þeirra enda voru þar svo vægir, að minnum dómi, að þeir voru tæplega til að minnast á. En sumt fólk varð hrætt við þá og flýði jafnvel sumt út." Honum fundust fyrstu kippirnir koma "frá austur landnorði", en

skilrikur maður segist hafa fundið kipp, sem kom úr landsuðri (V.b.). Í veðurskeytabók segir: "3 snöggir jarðskjálftar, nokkrir minni í nótt milli 8 og 9". (V.s.b.). Á Reykjanesi varð vart við nokkra kippi árdegis þ. 9. (V.). Að sögn Mb. voru kippirnir ekki nærrí eins miklir þar og í Grindavík. Í Reykjavík mældust 7 jarðskjálftakippir þessa nótt, kl. 01.49 (GMT), fjarlægð 30 km, kl. 02.00, kl. 02.44, kl. 03.08, fjarlægð 45 km, kl. 04.12, fjarlægð 45 km, kl. 04.27, fjarlægð 40 km, og kl. 04.59. Er þess getið, að allir þessir kippir hafi fundist í Grindavík (S.B.).

26 - 13. 14. - 15., 18. - 19., 25. - 26. og 29. október 1926. Jarðskjálftar á Reykjanesi. Þ. 14. nokkuð snarpur landskjálfti framan af degi. Þ. 15. landskjálfti síðd. -Þ. 18. vægur landskjálfti síðd. Þ. 19. miklir landskjálftar árd., í rénum síðd. (V.).

Þ. 24. varð að slökkva á vitanum vegna landskjálfta, vitinn sprakk þvert yfir, að því er segir í "Veðráttunni", ársyfirliti 1926. Þar segir enn fremur að þ. 25. hafi ekki verið hægt að kveikja á vitanum vegna landskjálfta. Dagblöðnum og mánaðaryfirliti V. ber hins vegar saman um það, að þetta hafi verið 25. og 26. okt. Mb. (26. okt.) hefur það eftir vitaverðinum á Reykjanesi, að miklir jarðskjálftar hafi verið þar aðfaranótt 25. okt. Byrjuðu þeir klukkan 1 1/2, og voru kippirnir afar sterkir. Lék allt á reiðiskjálfi og heyrðist ekki mannamál, svo létt hátt í húsunum við kippina. Ofnar og eldavélar köstuðust fram á gólf, lampar, leirtau og rúður fóru í mola. Múrpipan (reykháfurinn) í húsi vitavarðar sprakk. Öll gólf huldust sementsmlysnu og kalkhruni úr veggjum. Mjög erfitt varð að láta loga á vitanum. Hélst þó vitavörður við í honum allt að klukkustund, en gat ekki fengið hann til að loga, því kvikasilfrið helltist jafnóðum úr skálinni og það var látið í hana. Yfirlit vitavörðurinn vitann kl. 2 1/2. Vitinn sprakk þvert yfir um 4 metra frá jörðu. Alþýðublaðið (25. okt.) hefur eftir vitaverðinum, að jarðskjálftinn hafi hafist kl. 1 1/2 um nóttnina og hafi kippirnir verið svo tiðir og harðir síðan, að ekkert látt hafi verið á, en séu þó heldur í rénun kl. 11 um morguninn. Visir (25. okt.) segir jarðskjálftana hafa verið mestu á Reykjanesi kl. 1 til 3 um nóttnina, "en héldust enn í morgun, þegar símað var þaðan um kl. 10, en voru þá hægari". Kl. 5 um daginn tjaði vitavörður Mb., að láttlausir kippir hefðu verið allan daginn, en nokkru vægari en um nóttnina. Kl. 6 kvaðst vitavörður hafa reynt að koma vitanum í lag, og fékk

hann til að ganga, en jafnóðum slokknaði á honum.

Bullaði olían upp með lampanum og kvikasilfrið sauð út úr skálinni. Var enginn friður uppi í vitanum fyrir sifelldum kippum.

Í Grindavík fundust þessir skjálfhtar einnig. Visir (25. okt.) hefur það eftir stöðvarstjóranum þar, að verið hafi nær samfelldir landskjálfhtar aðfaranótt 25. okt., frá því klukkan var að ganga þrjú og þar til hún var langt gengin fjögur. Um kl. 8 komu þar tveir snöggir kippir og smáhræringar fundust við og við. Skemmdir urðu engar. Kippirnir virtust koma utan af nesinu. Alþýðublaðið (26. okt.) segir hafa verið snarpa kippi í Grindavík um nóttina og morguninn (þ.e. 25. okt.). Hefur blaðið það eftir ferðamanni þaðan, að um morguninn hafi kippirnir verið svo snarpir þar, að þegar verið var á gangi úti, heyrðist talsverður þytur nokkru áður en jarðaldan reið undir, þegar kippirnir komu (Ab. 27. okt.). Fannst mönum i' Grindavík sem skjálfinn kæmi úr vestri, en í Reykjanesvita úr austri (Visir 29. okt.). Í Höfnum og Keflavík varð og allmikið vart við jarðskjálfana. (Mb. 26. okt.).

Í Reykjavík fundust nokkrir kippir aðfaranótt 25. okt., hinn fyrsti um kl. 2, hinn síðasti kl. 8. (Vi. 25. okt.). Mb. (26. okt.) telur hafa orðið vart við þrjá mjög litla kippi um nóttina. Þorkell Þorkelsson (ÞPER) metur mestu áhrif þar á III, sömuleiðis ETEC.

Tveir kippir mældust á jarðskjálfatímamælinn í Reykjavík þ. 25. okt., kl. 11.03 og 11.04 (GMT). Fjarlægð þess síðari var 55 km. Auk þeirra komu fram 11 aðrir kippir, sem ekki er unnt að tímasetja, þótt flestir virðist hafa komið milli kl. 3 og 5. (S.B. 1926 og 1928).

A Reykjanesi héldu jarðskjálfatar áfram öðru hverju fram til þ. 26., en nokkru vægari en fyrstu nóttina (V.). Aðfaranótt þ. 26. héldust jarðskiálfarnir við og við, en þó ekki meira en það, að fólk gat sofnað lítið eitt í bústað vitavarðarins. (Mb. 27. okt.). Um morguninn hefur Ab. (26. okt.) eftir vita-verðinum, að kippirnir séu orðnir miklu vægari. Þó tókst ekki að koma vitanum í gang um morguninn, en óljóst, hvort því ollu jarðskjálfatar. Klukkan að ganga sex logaði vitinn aftur. (Mb. 27. okt.) P. 29. okt. segir Visir, að ekki hafi orðið vart

við jarðskjálfta a.m.k. síðan þ. 27., og Mb. að ekki hafi orðið vart við jarðskjálfta síðustu daga. Ab. segir þ. 28. okt., að ekki hafi orðið vart við jarðskjálftakippi síðan á þriðjudaginn, þ.e. 26. okt.

Þ. 29. okt. varð aftur vart jarðskjálfta á Reykjanesi. "Veðr-áttan", ársyfirlitið, dagsetur þá reyndar 28., en þar er sama tímasketkja og í aðalhrinunni. Segir þar, að landskjálfti hafi fundist við og við árd. Mb. segir þ. 31. okt., að komið hafi allsnarpur kippur "í fyrramorgun", en síðan verið kyrrt.

Allmiklar breytingar urðu á hverasvæðinu við Reykjanes, "Hveravöllum", við þessa skjálfta. Nýjar sprungur mynduðust, milli hveranna Geysis og "1919", um þumlung á breidd, ekki rauk úr henni, og um 100 metra löng sprunga milli Geysis og Gunnar, rauk úr henni og niðri í henni drundi og öskraði. Viða komu göt á hveraskorpuna kringum hverinn "1919" og gaus úr þeim um 1 metra. Skál "Geysis" stækkaði, og hann gaus eftir mestu skjálftana í sifellu, og óvanalega hátt, allt að 16-18 metrum. Vatnið í honum varð leirblandinn sjór (Mb. 27. okt.). Skál hversins "1919" dýpkaði, en hann hætti að gjósa eftir snarpasta kippinn. Griðarlöng sprunga kom niðri við sjó á Reykjanesi, um 1 alin á breidd. Klettarnir niðri við sjóinn hrundu að nokkru og fjaran umrótaðist. (Mb. 26., 27. okt. (bls. 3 og 4), Áb. 27. okt.).

Eysteinn Tryggvason (ETEC) staðsetur stærsta skjálftann í þessari hrinu, þ. 25. okt. kl. 11.04 f.h., í næsta nágrenni Reykjanes (63,8°N, 22,8°V, ± 30km). Stærð skjálftans, reiknuð eftir mælaútslagi í Reykjavík, var 4 1/4, en Kárnik reiknast hún vera 4,7 miðað við að áhrif skjálftans hafi verið VIII stig. Dýpt skjálftans reiknast honum vera u.þ.b. 4 km, og er það reiknað út frá vegalengd frá upptökum til fjarlægasta staðar, þar sem skjálftinn fannst.

26 - 14. 4.-8., 12., 15. og 22. nóvember 1926. Jarðskjálftar í Reykjanesvita. Þ. 4. stöðvaðist vitinn vegna landskjálfta, kvikasilfur fór niður. Þ. 5. kippir síð. Þ. 6. kippir árd. og landskjálfti síð., kvikasilfur fór niður. Þ. 7. landskjálfti við og við árd., lítill síð. Þ. 8. landskjálfti við og við árd.

Þ.12. landskjálfti um miðnættið. Þ.15. kippur síðd. Þ.22. snöggur kippur árd.. svo mikill. að vitavörður hentist úr ljóskerinu niður á varóklefagólf. (V., Vitar ísl. i 50 ár). Eysteinn Tryggvason metur áhrif þessa síðasta kipps á IV (ETEC).

26 - 15. 17. og 23. desember 1926. Jarðskjálftar á Reykjanesi. Þ.17. landskjálftakippur árd. og þ.23. vægur kippur árd. (V.).

26 - 16. 26. desember 1926. Landskjálftakippir fundust á Þorvaldsstöðum á Langanesströnd kl. 4 1/2 um nóttina (V.s.).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1927

27 - 1. 19. og 26. febrúar 1927. Landskjálftar á Reykjanesi þ.19. kl. 1⁴⁵ og þ.26. kl. 0⁴⁹ (V.).

27 - 2. 31. mars 1927. Á Eyrarbakka fannst dálítill jarðskjálftakippur kl. 21.50. (V.b.).

27 - 3. 8. apríl 1927. Snarpur jarðskjálfti fannst í Ólafsfirði (V.s.).

27 - 4. 29. apríl 1927. Jarðskjálfti norðanlands um morguninn. Fannst á Ísafirði (S.B.), Grænhóli og þar í grennd (á Ströndum), Kollsá (í Hrútafirði), kl. 11.40, varaði ca 5-10 sek (titringur), Lækjamóti (V-Hún., c. kl. 10.15), Hraunum (í Fljótum allharður kippur kl. 10.15 og annar smákippur kl. 10.20), Húsavík (kl. 10.20) og Akureyri (allsnarpur, kl. 10.20) (V.s., Íslendingur 29. apríl). Einna mest varð skjálftans vart í grennd við Siglufjörð, þar færðust hlutir úr stað (V.). Þessi skjálfti kom fram á mælinum í Reykjavík kl. 10.20, og mældist stærðin vera 5 1/2. (ETEC). Kárník gefur hins vegar upp stærðina 4,8, og er þar byggt á útslagi í 2 stöðvum. Upptök skjálftans telur Þorkell Þorkelsson á 66,3°N, 19,5°V,

en það er fyrir mynni Skagafjarðar, um 30 km vestnorðvestur af Siglufirði. Skal að öðru leyti vísað til greinar hans, The Earthquake of April 29, 1927, i Visindafélag Íslendinga, Greinar I,3, Reykjavík 1940, bls. 183-188.

27 - 5. 14. september 1927. Jarðskjálftakippur fannst í Grindavík kl.10 um morguninn, hlutir hristust. Stefnan óviss. (V.s.b.). Þessi kippur kom fram á jarðskjálftamælinum í Reykjavík kl.9.54, og virtust upptökin vera í 45 km fjarlægð. (S.B.) Eysteinn Tryggvason segir stærðina hafa mælst 3 1/2 í Reykjavík.(ETEC).

27 - 6. 11. október 1927. Landskjálftakippur fannst á Reykjanesi (V.).

27 - 7. 24. október 1927. Landskjálfti fannst í Hveradölum á Hellisheiði. Hann kom fram á jarðskjálftamælinum í Reykjavík kl.22.36, upptök um 20 km frá Reykjavík(V.,S.B.).

27 - 8. Október til desember 1927, janúar 1928. Jarðsjálftar í Borgarfirði frá því eftir veturnætur (um 20.okt.) og fram yfir nýár. Mest varð vart við þá á bæjunum Örnólfssdal, Helgavatni, Hömrum, Högnastöðum og Norðtungu, sem allir eru í Þverárhlið. Lítillsháttar varð vart við þá neðst í Hvítársíðu og á nokkrum bæjum í Stafholtstungum og Norðurárdal. Þessir jarðskjálftar virðast ganga frá NA til SV og ber mest á þeim á fjallabæjum, sérstaklega Örnólfssdal, og hafa brotnað þar rúður. (Mb. 26.sept. 1928, eftir Runólfri Runólfssyni í Norðtungu). Munu á þessu tímabili hafa komið alls 60-70 kippir, sumir allmiklir, en flestir litlir. Sumar næturnar var aldrei alveg kyrrt. (Mb. 27.sept. 1928) -Sbr.28-11.

27 - 9. 17. og 30. nóvember 1927. Landskjálftar voru á Reykjanesi þ.17 kl.10.10 og þ.30 kl.3.55 árd. (V.).

27 - 10. 18. og 30. desember 1927. Landskjálftar voru þ.18.

á Akureyri kl. 15, og á Húsavík kl. 15.30, snarpur. (V.)
Þetta hefur líklega hvort tveggja verið sá skjálfti, sem
mældist í Reykjavík kl. 15.09. (S.B.). Stærð hans segir
Eysteinn Tryggvason hafa mælst þar 3 3/4. (ETEC). Þorkell
Þorkelsson telur þennan skjálfta hafa verið snarpan á
Akureyri (B.V. 2653), en hvorki "Dagur" né "Íslendingur" geta
hans. Eysteinn Tryggvason staðsetur skjálftann í nágrenni
Húsavíkur, á 66°N, 17°V, >±30km.

27 - 11. 30. desember. Jarðskjálfti fannst á Húsavík
(V.).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIN 1928

28 - 1. 3. og 13. janúar 1928. Jarðskjálftakippur á Reykjanesi þ.3. kl. 04.19 um nóttina, áhrif IV, og annar þ.13. kl. 20.50, áhrif III (V.s.).

28 - 2. 17. janúar 1928. Einn snöggur landskjálftakippur fannst á Þorvaldsstöðum á Langanesströnd kl. 21. (V.).

28 - 3. 22. janúar 1928. Landskjálftar á Reykjanesi kl. 3.20, 3.22 og 4.35 f.h. (V.).

28 - 4. 17. mars 1928. Á Reykjanesi fannst jarðskjálftakippur kl. 12.15 e.h., og er hann talinn 3 stig (þ.e. áhrif III) í dagbók vitans. (B.V. 1922).

28 - 5. 5.-7. apríl 1928. Á Húsavík varð vart við jarðskjálftakipp þ.5. kl. 19.20. Annar snarpur kippur fannst þar þ.6. kl. 2.40 f.h. og smátitringur oft til kl. 6.f.h. Enn einn kippur þ.7. kl. 14. (V.s.).

28 - 6. 16. apríl 1928. Á Reykjanesi fannst einn kippur kl. 23.59, áhrif IV. (V.s.).

28 - 7. 30. maí 1928. Jarðskjálftakippur fannst í Reykjavík kl. 18.21. Hristust hús nokkuð og brakaði í viðum, en ekki var kippurinn svo harður að menn yrðu hans varir úti. Áhrif III (PPER). Í Hafnarfirði mun kippurinn hafa verið heldur snarpari en í Reykjavík, en hans varð ekki vart fyrir austan fjall, og ekki heldur í Keflavík og á Reykjanesi. (V., Mb.31.mai). Í Hveradöllum fannst vægur kippur, 2-3sek., um kl.19.(V.b.). Í Reykjavík mældist kippur kl. 19.21 (GMT), upptök i um 20 km fjarlægð. (S.B.). Eysteinn Tryggvason telur upptökin í næsta nágrenni Hveradala ($64,0^{\circ}\text{N}$, $21,5^{\circ}\text{V}$, $\pm 30\text{km}$). og stærð skjálftans segir hann hafa mælst 3 3/4 stig (ETEC).

28 - 8. 29. ágúst 1928. Á Reykjanesi fundust 2 kippir, annar kl. 20.53, áhrif II stig, hinn kl. 20.56, áhrif IV, að því er segir í dagbók vitans (B.V.1922). "Veðráttan" telur þessa kippi hafa komið þ.30.

28 - 9. 16. september 1928. Landskjálftar á Reykjanesi kl. 2.35 f.h. (V.).

28 - 11. 23. september 1928. Í Hveradöllum fannst vægur jarðskjálfti kl. 7.15 f.h. (V.b.).

28 - 11. 24. september 1928. Jarðskjálftar aftur í Borgarfirði (sbr.27-8). Runólfur Runólfsson, bóndi í Norðtungu, skýrði Veðurstofunni svo frá þ.25. (Mb. 26.sept. 1928): " Nú eru byrjaðir jarðskjálftar aftur, og ber fult svo mikið á þeim og í fyrra. Aðfaranótt 24. þ.m. ljek alt á reiðiskjálfi í Örnólfssdal og varð bóninn að fara út í fjós, til þess að gæta kúnna. Oftast smáhristist öðru hvoru og í haust koma afarmiklar drunur á undan kippunum, en í fyrra bar lítið á þeim. Þessir jarðskjálftar virðast halda sig aðallega í bringunni milli Litlu Þverár og Örnólfssdalsár úr stefnu innan Kjaradal [sic!] undan Eiriksþökli, eða dálitið norðar. Í fyrrinótt varð snarpur kippur í Norðtungu um kl.4".

Eysteinn Tryggvason (ETEC) staðsetur upptök þessara skjálfta á 64,8°N, 21,3°V, ± 30km., en það er innst í Þverárhlið, stærð áætlar Kárnik 3,7, miðað við að hámarksáhrif hafi verið VI, eins og Eysteinn giskar á (ETEC).

28 - 12. 24. október 1928. Jarðskjálfti á Reykjanesi kl. 10.58 árdegis, áhrif V, annar kl. 11.00 f.h., áhrif III, að því er segir í dagbók vitans. (B.V. 1922, V.s.).

28 - 13. 25.-27. og 29. október 1928. Í Norðtungu fundust landskjálftar þ. 25 kl. 3.30 og 14.45, þ. 26. kl. 2.30, þ. 27. kl. 5.00 og þ. 29. kl. 8.11. Allir þessir landskjálftar virtust ganga til vesturs. (V.).

28 - 14. 5.-6. nóvember 1928. Að kvöldi þ. 5. og aðfaranótt þ. 6. fundust margir snarpír kippir á Reykjanesi (V.). Í dagbók vitans segir að jarðskjálfti hafi verið öðru hvoru frá 11.30 um kvöldið til kl. 2 um nöttina. Sterkasti kippurinn kom um kl. 11.30, áhrif VII, þá slokknaði á vitanum, en kl. 1.30 komst hann aftur í gang (B.V. 1922). Morgunblaðið (7.nóv.) segir skjálftana hafa byrjað kl. 11 um kvöldið, og hafi þeir staðið af og til alla nöttina. Hafi Geysir gætt að gjósa fyrir þessa skjálfta. Nokkrir jarðskjálftakippir voru á Reykjanesi um daginn þ. 6., en tiltölulega rólegt aðfaranótt þ. 7. og daginn þann, en Geysir þó ekki byrjaður að gjósa aftur (Mb. 8.nóv.).

Kárnik metur stærð skjálftans kl. 23.30 þ. 5. á 5,1 stig, miðað við að áhrifin hafi verið VII stig.

28 - 15. 20. - 21. nóvember 1928. Þ. 20.4. kippir í Hveradöllum, kl. 9.30 og 11.45 f.h., "Let Rystelse", kl. 13.30 "stærkere R:" og 19.30 "let Rystelse". Þ. 21. kl. 3 f.h. "let Rystelse" þar (V.b.). Skjálftinn þ. 21. kom fram á jarðskjálftamælinum í Reykjavík kl. 2.58, upptök i 70 km fjarlægð frá Reykjavík (S.B.).

28 - 16. 22.nóvember 1928. Jarðskjálftar á Reykjanesi. Tveir kippir fundust á Reykjanesi um kl.6.20, áhrif IV-VI (V.s.). Morgunblaðið (23.nóv.) nefnir einn harðan kipp kl.6.20. í Reykjavík fannst landskjálftakippur laust eftir kl.6 (Vi.23.nóv.). Aftur fannst á Reykjanesi 1 kippur kl.8 f.h., áhrif III (V.s.). Þá fundust þar 2 kippir, áhrif III-IV, kl.11.30 (V.s.), og fundust þeir einnig í Reykjavík kl. 11.15-11.20 (V.) eða um hálf-tólf (Vi.). Kl.11.30 f.h. fundust 2 kippir á Reykjanesi, áhrif III-IV, og loks einn kippur kl.12.45 e.h., áhrif III.(V.s.). Að sögn Morgunblaðsins höfðu alls fundist 7-8 kippir þar, þegar komið var fram á miðjan dag. Geysir hafði ekki gosið síðan nokkru fyrir næstu jarðskjálftahrinu á undan, þ.e. 28-14 (Mb. 23.nóv.) "Veðrattan" segir 6 kippi hafa mælst í Reykjavík þ.22., og hafi upptök þeirra verið i um 70 km fjarlægð. "Seismological Bulletin" dagsetur þessa skjálfta 21.nóv. Tímasetning þessara skjálfta er sem hér segir (V., staðsetur og tími þar sem þeir fundust innan sviga, sbr.hér á undan): Kl.2.58, kl.6.12 (Rkns.ca. 6.20), 10.39, 11.17 og 11.18 (Rvík 11.15-20, Rkns.ca.11.30), 18.30. Skjálftinn kl.11.17 var 4 3/4 stig að stærð, og telur Eysteinn Tryggvason upptök allra þessara skjálfta í næsta nágrenni Reykjanes.- Þorkell Þorkelsson (ÞPER) metur mestu áhrif skjálfta í Reykjavík þ.22.nóv. á III, en óvist er, hvort það á við þann kl.6.12. eða 11.17.

28 - 17. 23.nóvember 1928. Landskjálfti í Norðtungu kl. 3.00 (V.).

28 - 18. 23. og 25.nóvember 1928. Fjórir jarðskjálftakippir í Hveradöllum þ.23., kl.17.25 og 18.40 "stærkere Rystelse", kl.21.55 og 22.05 "lettere Rystelse". Þ.25. fannst þar kl. 13.25 "stærkere R."(V.b.).

28 - 19. 2.desember 1928. Kl.21.52 mældist landskjálfti á mælinn í Reykjavík, upptök i um 35 km fjarlægð (S.B.), nálægt

Henglinum skv. "Veðráttunni". Lánskjálftinn mun hafa orðið snarpastur í Kjós, Þingvallasveit, Grímsnesi og Ölfusi, en hann fannst einnig í Rvk. (áhrif III skv. PPER), á Akranesi, Ingunnarstöðum í Brynjadal, Húsafelli og Stóranúpi. (V.). Á Stóranúpi fannst jarðskjálfti um kl. 10. e.h., skv. veðurskýrslu. Í Hveradölum fannst öflugur jarðskjálfti um kl. 23.05, og stóð hann í um 8 sek. (V.b.). Skv. Eysteini Tryggvasyni fannst skjálftinn kl. 21.52 einnig í Norðtungu (ETEC). Eysteinn telur mestu áhrif þess skjálfta VI stig, en getur þess ekki, hvar þau fundust. Stærð skv. útslagi í Reykjavík 4, en Kárnik metur hana eftir áhrifunum VI á 4,6 stig. Upptök telur Eysteinn á 64°N, 21,3°V, en það er á Hellisheiði. (ETEC).

28 - 20. 6. og 7. desember 1928. Aðfaranótt þ.6 fundust landskjálftakippir í Reykjavík, sá stærsti laust fyrir klukkan hálf-fimm, að sögn Vísíss (6.des.). Áhrif III (PPER). Þessa kipps varð einnig vart í nærsveitum Reykjavíkur, einkum austanvert (V.). Í Hveradölum fannst öflugur skjálfti um kl. 4.45, og vægur um kl 4.55. (V.b.). Á Stóranúpi fannst jarðskjálfti kl. 4-5 f.h. (V.s.). Í Reykjavík mældist kippur kl. 04.35, upptök í 40 km fjarlægð (S.B.), sennilega á svipuðum slóðum og 28-19 (V.).

Þ.6. um kl. 15.05 fannst öflugur jarðskjálfti í Hveradölum (V.). Er hugsanlegt að það sé sami skjálftinn og kom fram á mælinum í Reykjavík kl. 14.27, og átti upptök í um 35 km fjarlægð (S.B.). Eysteinn Tryggvason tímasetur þann kipp kl. 14.22 og segir stærðina hafa mælst $4 \frac{1}{4}$ í Reykjavík, en þar hefur e.t.v. orðið ruglingur, þannig að stærðin eigi við skjálftann kl. 4.35. Upptök skjálftanna telur Eysteinn á sama stað og 28-19.

Þ.7. um kl. 0.45 fannst vægur jarðskjálfti í Hveradölum (V.b.).

28 - 21. 11. desember 1928. Á.m.k. sumir fundu jarðskjálftakipp á Akureyri aðfaranótt þ.11. (V., Dagur 13.des.).

28 - 22. 20. og 25. desember 1928. í Hveradölum fundust vægir jarðskjálftakippir um kl. 6.05, 6.10, 8.10 (þrír kippir í röð) og um kl. 11.15. Þ. 25. fannst þar vægur jarðskjálfti um kl. 19.45. (V.b.).

JARÐSKJÁLFTAR Á ÍSLANDI ÁRIÐ 1929

29 - 1. 2. janúar 1929. Kl. 19.43 fannst jarðskjálftakippur í Hveradölum (V.ETEC). Kom fram á mælinum í Reykjavík kl. 19.43, upptök í 30 km fjarlægð. (S.B.).

29 - 2. 5.-6. janúar 1929. Kl. 04.25 þ.5. mældist skjálfti í Reykjavík, upptök e.t.v. í 70 km fjarlægð (linurit ógreinilegt vegna smáskjálfta, S.B.). Fannst við Hengil (S.B.). Kl. 23.03 mældist annar jarðskjálfti, upptök e.t.v. í 70 km fjarlægð (ógreinil. v. smáskj.). Fannst í Reykjavík, áhrif IV (ÞPER), en dagblöðin geta hans ekki. Þessa skjálfta varð viða vart, svo sem vestur í Kolbeinsstaðahreppi, í Norðtungu og í Hveradölum. (V.). Á Reykjanesi fundust 5 kippir frá 11.30-11.45 e.h., áhrif III-VI mestur kl. 10.45. (V.s. 6.jan., hlýtur að eiga við 5.jan.).

Þ. 6. kl. 0.46 kom skjálfti á mælinum í Reykjavík, upptök e.t.v. í 70 km fjarlægð (ógreinil, S.B.), og mun hans hafa orðið vart í Kolbeinsstaðahreppi (V.). Kl. 17.30 kom fram skjálfti með upptök e.t.v. í 30 km fjarlægð, hans varð vart í Hveradölum (S.B.).

Eysteinn Tryggvason staðsetur upptök skjálftans kl. 23.03 þ.5. á 64°N , $23^{\circ}\text{V} > \pm 30\text{km}$, og Þórunn Skaftadóttir á $63,8^{\circ}\text{N}$, $22,8^{\circ}\text{V}$, þ.e. í næsta nágrenni Reykjanes. Stærð eftir útslagi í Reykjavík $5 \frac{1}{4}$. Kárnik gefur hins vegar upp stærðina 5,4, eftir útslagi í 2 stöðvum. Upptök skjálftans kl. 17.30 þ.6. telur Eysteinn nálægt Hveradölum, á $64,0^{\circ}\text{N}$, $21,3^{\circ}\text{V}$, $\pm 30\text{km}$., en það er á Hellisheiði.

29 - 3. 12.-19. janúar 1929. Þ.12. fundust 2 jarðskjálftakippir í Hveradöllum. -Þ.13. voru alls ritaðir upp 13 kippir í Hveradöllum, en taldir um 25 á Kolviðarhóli. (V.). Kl. 17.36 þ.13. kom fram skjálfti á mælinum í Reykjavík, upptök i 35 km fjarlægð. Hans varð bæði vart við Hengil og í Reykjavík (S.B.). Áhrif í Reykjavík III (ÞPER). Á Eyrarbakka fannst mjög litill jarðskjálftakippur kl. 17.42 (V.b.) - Þ.14. er getið um 20 kippi í Hveradöllum en 17 á Kolviðarhóli. Kl. 11.13 þ.14. kom fram kippur á mælinum í Reykjavík, og fannst hann við Hengil (S.B.). Kl. 11.57 mældist annar kippur, upptök i 35 km fjarlægð, hann fannst bæði við Hengil og í Reykjavík (S.B.). Porkell Porkelsson getur hans ekki (ÞPER), en Visir skýrir svo frá 14. jan.: "Landskjálftakippir hafa fundist hér öðru hverju að undanförnu. Einn fannst í gær og annar í dag, laust fyrir hádegi. Þeirra verður mest vart í miðbænum, þar sem sandur er undir húsum, en lítt eða ekki í húsum þeim, sem standa á klöpp." Kl. 13.21 þ.14. mældist skjálfti í Reykjavík, fjarlægð 35 km, sömuleiðis kl. 23.45, sama fjarlægð, og fundust báðir við Hengil. (S.B.) - Þ.15. fundust 11 kippir í Hveradöllum, en 10-12 á Kolviðarhóli. (V.). Kl. 02.03 þ.15. mældist skjálfti í Reykjavík, fjarlægð 35 km, og fannst hann við Hengil. (S.B.) - Þ.16. fundust 5 kippir í Hveradöllum, þ.17. einn kippur á Kolviðarhóli, þ.18. 3 kippir í Hveradöllum, og loks fannst þar einn kippur þ.19. (V.).
Eysteinn Tryggvason telur upptök allra þessara skjálfta á Hellisheiði, á $64,0^{\circ}\text{N}$, $21,3^{\circ}\text{V}$, $\pm 30\text{km}$.

29 - 4. 15. og 19. febrúar 1929. Aðfaranótt þ.15. kl. 2.30 fannst snarpur jarðskjálftakippur á sumum bæjum á Langánesströnd. (V.). Eysteinn Tryggvason metur áhrifin á IV stig. (ETEC). -Þ.19. fannst snarpur jarðskjálfti á Langanesströnd kringum kl. 4.30 um nóttina. Hristust hús mjög og lausir hlutir færðust úr stað. (V.s.). Eysteinn Tryggvason metur áhrifin á V stig. (ETEC).

29 - 5. Febrúar 1929. í mánuðinum munu hafa fundist margir jarðskjálftakippir í Axarfirði, en allir mjög vægir. (V.).

29 - 6. 13. mars 1929. Á Húsavík fundust 6 litlir landskjálftakippir kl. 4-6, sá síðasti snarpur kl. 6. (V.s.). Eysteinn Tryggvason metur mæstu áhrif á IV stig. (ETEC).

29 - 7. 13. mars 1929. Á Reykjanesi fannst landskjálftakippur kl. 10, áhrif III. (V.s.).

29 - 8. 17. mars 1929. Á Fagurhólsmyri varð vart við jarðskjálfta milli kl. 17 og 18 (V.). Á Kvískerjum fannst og jarðskjálfti þennan dag, áhrif liklega II-III stig (úr skýrslu um jarðskjálfta 25.6. 1955, uppskrift ET).

29 - 9. 24. maí 1929. Þ. 24. fannst snarpur kippur á Reykjanesi kl. 5.50, áhrif VI, annar kl. 6.00, áhrif IV. (V.s.). "Veðrattan" talar um 2 kippi kl. 6. Skjálftarnir mældust ekki í Reykjavík, en Kárnik metur stærð þess sterkari á 4,6, miðað við áhrifin VI.

29 - 10. 1. júlí 1929. Jarðskjálftakippur fannst á Reykjanesi kl. 10.56, áhrif III. (V.s.).

29 - 11. 23. júlí - 1. ágúst 1929. Miklir jarðskjálftar á Suðvesturlandi þ. 23. Langstærsti skjálftinn kom kl. 17.43, og mældist 6,3 stig.

Öflugastir virðast jarðskjálftarnir hafa verið í Brennisteinsfjöllum eða þar í kring. Guðmundur G. Bárðarson var þar staddur við jarðfræðiathuganir ásamt Finni, syni sinum, og ætlaði að skoða eldborgirnir norðaustur af Vörðufelli. Segir Guðmundur frá atburðum á þessa leið (Vi. 25. júlí):

"Eg gekk upp á Vörðufell...en Finnur gekk austur fyrir fellið og átti að biða míð þar. Meðan eg var að taka ljósmyndirnar, heyrði eg dálitið einkennilegan hvin í loftinu og fanst sem klöppin titraði lítið eitt, sem eg stóð á.- Var þetta svo óglögt, að mér fanst ekki mark á því takandi og gaf því ekki frekar gaum.

Meðan eg staldraði við uppi i fjalllinu, hafði Finnur staðnæmst fyrir austan fjallið og setst niður, meðan hann beið min.

Sagði hann að hann hefði fundið glögglega two landskjálftakippi annan kl. 4 og 58 mín., en hinn kl. 5 og 13 mín. Var sá síðari talsvert meiri. Leit hann á klukkuna í hvorutveggja sinni, og hafði skrifað hjá sér timann. Síðari kippinn varð eg ekki var við, að því af eg var á gangi.

Við héldum svo beint að eldborginni, sem eg áður gat um, og vorum komnir þangað um kl. hálf sex. Eg staðnæmdist við rætur hennar,... en Finnur klifraði upp í giginn til að taka ljósmyndir af honum að innan. Var gigurinn aflangur og djúpur, hafði hraunrásin rofið sér braut út úr Öðrum enda hans, en hinn éndinn heill, flatur að ofan og var flötur þessi þakinn hraunhellum, og talsvert stór ummáls. Þegar eg hafði setið nokkra stund við gigræturnar, með kortið útbreitt á mosanum fyrir framan mig, heyrði eg allmikinn hvin, sem mér virtist koma úr norðaustri. Leit eg þá upp, en í sömu svipan kom svo snögg jarðskjálftahræring, að eg kastaðist upp úr sætinu og áður en eg gat áttað mig, kom smásteinn skoppandi yfir kortið. Spratt eg þá í skyndi á fætur og reyndi að flýja frá gighallanum. Þar sem eg var staddur, var mjög hallalitið og slétt mosaflesja, en hræringarnar voru svo snarpar, að eg gat með engu móti staðið uppréttur, féll jafnharðan hvað eftir annað, en gat þó einhvern veginn varpað mér á fjórum fótum svo langt, að eg var laus frá grjóthruninu. Var svo að finna, sem jörðin gengi í kröppum bylgjum, þegar eg studdi hönd eða fæti til jarðar.

Þegar eg gat risið á fætur, sá eg rykmökk mikinn leggja upp úr gignum. Var eg þá milli vonar og ótta með Finn, sem eg

Jarðskjálftinn var allsnarpur í Borgarnesi, áreiðanlega snarpari en nokkur annar síðustu 20 árin (Vi. 25. júlí), en geysilega harður í Norðtungu. Hafði þar ekki komið jafn-snarpur kippur síðan í jarðskjálftúnum miklu. Hrísköstur mikill kvað þar hafa byrjað að hríastast að norðanverðu. Í Stykkishólmi var kippurinn talsvert snarpur, á Borðeyri langtum vægari (Ab. 24. júlí), og á Kollsá fannst hann ekki. (V.s.). Frá fjöldamögum stöðum í Borgarfirði, Mýrasýslu og alla leið út á Snæfellsnes (Ólafsvík og Hellissand) fréttist um hristing, í Stykkishólmi var hann talsvert minni en í Reykjavík, segir Mb. (24. júlí). Jarðskjálftakippurinn var afar harður á Ísafirði, sá harðasti í manna minnum, en tæpast jafnlangur og í Reykjavík. (Ab. 24. júlí). Var hann svo snarpur á Ísafirði, að bollar brotnuðu t.d., eða annað brothætt í einstaka húsi. Þessi kippur fannst og greinilega á Siglufirði. (Mb. 25. júlí). Á Blönduósi fannst kippurinn (kl. 5.50, V.s.) en á Akureyri og Húsavík fundu menn hann hins vegar ekki. (Mb. 24. júlí). Albýðublaðið (24. júlí) segir skjálftans munu hafa orðið vart alla leið norður í Þingeyjarsýslu.

Jarðskjálftar héldu áfram þ. 23. eftir snarpasta kippinn, og að sögn Vísis þ. 24. höfðu fundist smáhræringar í Reykjavík "undanfarna daga". Á Reykjanesi hafði fundist kippur kl. 11.26 f.h. þ. 23., áhrif II (V.s.). Nú fannst í Reykjavík mjög vægur kippur kl. 18.50 (Ab. 24. júlí), annar snarpari kl. rúmlega 7, og sá þriðji vægari en miðkippurinn, kom um kl. 8. (Ab., Mb. og Vi. 24. júlí). Auk þessara kippa fundust nokkrir smákippir í Reykjavík, og kom einn þeirra um kl. 3 að faranótt þ. 24., allsnarpur. (Ab. 24. júlí). "Veðráttan" getur þessara skjálfta þ. 23., auk aðalkippsins, og þeir staðir, þar sem kippirnir fundust, innan sviga: Kl. 17.11 (Brennisteinsfjöll, mældist í Reykjavík, sjá síðar), kl. 18.05-13 (Hveradalir og Brennisteinsfjöll), 18.18 (Brennisteinsfjöll), 19.05-10 (Rvík og viða á Suðvesturlandi), 19.12 og 21.45 (Hverad.) og 23.40 (Reykjanes). Skjálftinn, sem fannst í Hverad. kl. 18.05, var vægur, sá sem fannst þar kl. 19.10 var öflugur, en sá kl. 19.12

vægur. (V.b.). Öflugi eftirskjálftinn fannst utan Reykjavíkur í Brennisteinsfjöllum kl. 19.08 (sjá hér á undan), á Eyrarbakka kl.18.55, var þar lítill (V.b.), á Stóranúpi kl. rúml. 7 (V.s.), og fannst greinilega í Vík kl.19.20 ef setið var á jörðinni (V.s.). Skjálftinn, sem fannst í Hveradölum kl.21.45, var vægur (V.b.).

Kl.17.11 þ. 23.júlí mældist jarðskjálfti í Reykjavík, og voru upptök hans í 25 km fjarlægð. Telur S.B. þetta vera skjálftann, sem fannst í Brennisteinsfjöllum kl.17.13, í 22 km fjarlægð frá Reykjavík. Strax við fyrstu hræringu kl.17.43 fóru jarðskjálftamælarnir úr lagi, og sýndu því ekki, hve fjarlæg upptökin voru. Mælarnir voru síðan óvirkir í sólarhring. (V.).

Kárnik staðsetur skjálftann kl.17.43 þ. 23.júlí, eftir Eysteini Tryggvasyni, á $63,9^{\circ}\text{N}$, $21,7^{\circ}\text{V}$, $\pm 10\text{km}$, en það er skammt austur af Brennisteinsfjöllum. Stærð, eftir útslagi í 29 stöðvum, er 6,3 (Reykjavík 6 1/4). Skjálftann kl.19.04 staðsetur Eysteinn á sama stað og þann fyrri, eins og reyndar alla skjálftana frá 23.-26. júlí. Stærð þessa seinni skjálfta gefur Kárnik upp sem 5,1, eftir útslagi í 4 stöðvum (Reykjavík 5 1/4).

Þ. 24. fundust þessir skjálftar, auk þess sem áður er getið að fannst í Reykjavík um kl.3 um nóttina: kl.5.04 (Þjórsártúni), kl. 6.30 og 7.05 (Reykjanesi), 7.35, 8.55 og 16.02 (Hveradölum), 18.31 (Grindavík, Hveradölum) (V.). Skjálftarnir, sem fundust í Hveradölum, voru allir vægir. (V.b.). Skjálftinn á Reykjanesi kl. 6.30 hafði áhrifin III, sá kl.7.05, IV. (V.s.). Skjálftinn kl.18.31 mældist í Reykjavík, upptök í 30 km fjarlægð (S.B.).

-Þ. 25.júlí : kl.3.30 f.h., öflugur skjálfti í Hveradölum (V.b.), kl. 17.10 og 22.41, í Grindavík (V.). Siðasti skjálftinn mældist í Reykjavík.

-Aðfaranótt þ. 26 og um kvöldið þ. 25. var mikið um jarðskjálfta í Grindavík. Var sagt, að þar hefðu fundist um 20 kippir á þessum tíma, og sumir allsnarpir. (V.). Tiðindamaður Mb. (27. júlí) segir að sumir kippirnir hafi verið mjög snarpir, svo að fólk gat tæpast sofið í húsum. Alþýðublaðið (27.júli) getur

tveggja nokkuð snarpra kippa og "dálitillar jarðhreyfingar" oftar þá um nóttina. Á Reykjanesi varð þá aðeins vart lítils titrings nokkrum sinnum. Í Reykjavík mældust margir skjálftar á þessu tímabili, en ekki er hægt að bera kennsl á þá þar sem tima vantar á skjálftana í Grindavík. Þó telur S.B. að skjálftar þ. 25 kl. 23.22 og 23.51 (upptök þess skjálfta í 35 km fjarlægð) og þ. 26 kl. 7.22 hafi fundist í Grindavík. Auk þeirra mældust þessir skjálftar (fjarlægð upptaka í km innan sviga): Þ. 25. kl. 23.02 (25) og 23.54 (40). Þ. 26. kl. 0.25 (40), 0.29, 0.46 (25), 0.54, 1.13 (25), 1.45 (30), 3.14 (35), 4.01 (35), 4.31 (30), 5.39, 5.42 (40), 5.57 og 6.12.

- Þ. 26. júlí kl. 23.10 fannst vægur jarðskjálfti í Hveradölum (V.b.).

- Að morgni þess 27. fannst jarðskjálftakippur í Reykjavík, ekki snarpur. (Mb. 28. júlí).

- Þ. 28. kl. 2.23 (óvist hvort árdegis eða síðdegis) fannst jarðskjálftakippur á Reykjanesi, áhrif III (V.s.).

- Þ. 29. kl. 02.21 (f.h.) mældist jarðskjálfti í Reykjavík,

upptök í 35 km fjarlægð, fannst á Reykjanesi og í Grindavík.

(S.B.). Þ. 29. fundust í Hveradölum 3 skjálftar: kl. 9.55, vægur, kl. 10.40, snarpur, kl. 21.05, vægur (V.b.).

Snarpasti skjálftinn mældist í Reykjavík kl. 10.43. (S.B.)

- Þ. 31. júlí kl. 15.45 fannst vægur jarðskjálfti í Hveradölum. (V.b.).

- Þ. 1. ágúst kl. 5.50 fannst snarpur kippur í Hveradölum, og kl. 10.15 (f.h.) vægur kippur. (V.b.).

Eysteinn Tryggvason telur upptök allra þessara skjálfta á svipuðum slóðum og aðalskjálftans þ. 23., í nágrenni Brennisteinsfjalla ($63,9^{\circ}\text{N}$, $21,3^{\circ}\text{V}$, $\pm 30\text{km}$).

29 - 12. 25. ágúst 1929. Í Hveradölum fannst vægur landskjálfti kl. 23.35. (V.b.).

29 - 13. September 1929. Á Reykjanesi varð vart við 10 landskjálftakippi. Þ. 1. kl. 10.45, áhrif III, þ. 7. kl. 12.14,

áhrif III og kl. 14.12, áhrif IV, þ. 17. kl. 16, áhrif IV, þ. 19. kl. 7.40, áhrif V, þ. 20. 4 kippir, áhrif II-V, og þ. 29. kl. 22.20, áhrif II. (v.s.).

29 - 14. 10. október 1929. Á Reykjanesi varð vart við landskjálftahræringar kl. 7.20 og siðar um daginn. (v.).

Skammstafanir heimildarrita

- Ab. Alþýðublaðið, Reykjavík.
- B.V. Bréfasafn Veðurstofu Íslands, númer bréfs, uppskrift Eysteins Tryggvasonar.
- D.V. Dagbækur veðurathugunarmanna, uppskrift Eysteins Tryggvasonar.
- ETEC Eysteinn Tryggvason: Earthquake Catalogue of Iceland, 1924 - 1955, óprentað vélrit 1956.
- H'10 Harboe, E.G.: Meddelelser om Jordskælv og Vulkanudbrud, í Meddelelser fra Dansk geologisk Forening, Nr.16, Kbh 1910.
- H'12 Harboe, E.G. : Das isländische Erdbeben am 22. Januar 1910, í Gerlands Beiträge zur Geophysik, XII. Band, 1912, bls. 527-540.
- H'15 Harboe, E.G.: Meddelelser om Jordskælv og Vulkanudbrud i Danmark med Bilande i Tidsrummet 1909-1913, í Meddelelser fra Dansk geologisk Forening, Bind 4, Kbh. 1915.
- Mb. Morgunblaðið, Reykjavík.
- S.B. Seismological Bulletin.
- V. Veðrattan.
- V.b. Veðurbækur, uppskrift Eysteins Tryggvasonar.
- Vi. Visir, Reykjavík.
- V.s. Veðurskýrslur, uppskrift Eysteins Tryggvasonar.
- V.s.b. Veðurskeytabækur, uppskrift Eysteins Tryggvasonar.
- PTV Þorvaldur Thoroddsen: Geschichte der isländischen Vulkane, Kbh. 1925.

ÞÐER Thorkell Thorkelsson: Earthquakes in Reykjavík,
Reykjavík 1935 (gefið út af Reykjavíkurbae).
Taflan um áhrif skjálftanna (frá 1800) er einnig
í Thorkell Thorkelsson: Frequency Distribution
of Macroseisms at Reykjavík since 1800, í Greinar
vis. ísl. I, 1935.

ÞÐLa Þorkell Þorkelsson: Landskjálftar á Íslandi, í
Timarit V.F.Í. 1923.

Að öðru leyti vísast til formála um heimildir.

gat búist við að hefði verið staddur inni í gínum. Kallaði eg tvisvar, og fékk ekkert svar. En í þeim svifum sá eg bóla á honum upp úr þeim enda gígsins, sem heill var, og hættuminst að dvelja á, í svona kringumstæðum. Var hann risinn þar á fætur og farinn að athuga úrið, til að sjá hvenær jarðskjálftinn endaði. Hafði hann ekki heyrt köllin. Sagði hann svo frá, að hann hefði verið staddur á þeim eina óhulta stað í gínum, er hann fann fyrsta fyrirvara landskjálftans. Ætlaði hann sér þá að hlaupa ofan af gínum, og var kominn fram á brúnina, en fann þá að eigi var stætt, varpaði hann sér þá flötum inn á hraunpallinn, og lá þar, meðan mest gekk á. Hoppuðu hraunhellurnar í kringum hann og hann fann hellurnar lyftast með sig, þar sem hann lá. Af hraunpallinum sá hann stór stykki falla úr gigbörmunum, molna og hrynda ofan í giginn, gaus þar upp leirmökkur, því að leirinn milli steinanna, og moldin undir mosanum var svo skraufþur. Einnig heyrðust dunur og brestir í hraununum í kring og næsti gigur fyrir norðaustan breyttist nokkuð, vegna niðurhruns úr börmunum. Kippur þessi endaði kl. 5 og 43 mín, og áætluðum við að hann hefði staðið hálfu minútu. Þegar kyrt var orðið, litum við í allar áttir, til þess að athuga, hvort nokkurstaðar gysi upp gosmökkur, því að okkur kom tilugar, að gos væri ef til vill að byrja einhversstaðar. Sáum við þá háa rykmekki þyrlast upp um skagann í vestur og norðvestur átt, en þar á eftir sáum við rykmekki í norðaustri og austri, má vera, að það hafi stafað af því að þeir mekkir hafi átt upptök sin lengra í burtu, og því síður sést frá okkur.

Við héldum síðan áfram til norðausturs eftir Brennisteinsfjöllunum og fylgdum aðalgígaröðinni. Er við stöldruðum við hjá einum gínum, til að taka ljósmyndir, urðum við varir við tvo smákippi, sá fyrri kl. 6 og 13 mín, en hinn kl. 6 og 18 mín.

Um sjöleytið vorum við að fara yfir hraunbreiðu af gjallkendu hrauni, og voru þar tveir gigar alldjúpir, sinn á hvora hönd,

en góður spölur á milli þeirra. Kom þá 6. kippurinn, og var hann næststærstur. Var þá kl. 8 min. yfir 7. Fundum við þá hraunið rugga til undir fótum okkar, og brakaði í því, en ekki sást þá hrynda úr gigbörmum. Voru þó barmar annars gígsins þverhníptir, og sást það glögt, að stór hraunstykki höfðu fallið úr börmum hans í stærstu hviðunum. Engar hræringar fundum við eftir þetta.

Allmikið jarðrask sáum við á leið okkar, eftir aðalkippinn. Í öllum gígunum, sem urðu á leið okkar, hafði grjóthrun orðið, niðurföll höfðu sumstaðar myndast í sjálbum hraununum og nýjar sprungur, en engar voru þær breiðar, en gamlar sprungur höfðu hrundið saman á köflum. Úr hömrum, sem viða eru í hlíðunum milli brennisteinsnámanns gömlu og Grindaskarðs, hafði viða hrundið stórgrytti, og allmikið stórgrytti hafði hrundið úr móbergshömrúnunum norðan í skarðinu að vestan. Vegurinn um Grindaskarð hefir alveg nýlega verið ruddur, en nú voru viða komnir allstórir steinar í götuna, af völdum landskjálftans.

A ýmsum stöðum sá eg að steinar á jafnsléttu höfðu lyftst upp úr fari sinu og flutst til. Höfðu þeir, sem eg athugaði, flutst frá norðvestri til suðausturs. Steinn, sem legið hafði grópaður í mosa uppi í hraununum upp á Brennisteinsfjöllum hafði t.d. flutst til 1 1/2 fet til SA. Var hann um 1 fet á hvern veg. Álika stór steinn, sem legið hafði grópaður í grassvörð sunnan vert við Grindaskarð, hafði borist 3 fet til SA."

Kippir þeir, sem þeir Finnur fundu, voru þá kl. 16.58 (lítill), 17.13 (talsvert meiri), 17.43 (aðalkippurinn), 18.13 og 18.18 (smákippir) og kl. 19.08 (næststærsti kippurinn). Metur Eysteinn Tryggvason áhrif aðalkippsins barna á X stig (ETEC).

Um það bil sem sterkasti jarðskjálftakippurinn reið yfir, sáu menn í Hafnarfirði að reykmökkur gaus upp úr hrauninu skammt frá Helgafelli. Síðar kom í ljós, að vatnið í vatnsæðum bæjarins var gruggugt, og þóttust menn kenna af því brennisteinskeim. Viða hrundu skriður úr fjöllum í nágrenni Reykjavíkur, og grjótt úr björgum (Mb. 26. júlí).

Í Reykjavík varð rækilega vart við skjálftann kl. 17.43 þ.23.

Duttu þar sumstaðar myndir af veggjum og hlutir úr hillum, og á fáeinum stöðum komu sprungur í loft og steinveggi; mest bar á þeim í veggjum hlöðnum úr grágrýti, en steinsteypuveggir þoldu betur (V.). Er sagt, að þetta hafi verið harðasti jarðskjálftakippur í Reykjavík í manna minnum, og þeir sem mundu jarðskjálftann 1896, töldu þennan öllu meiri. Fjöldi fólks, jafnvel flestir, þusti út á götuna. Mátti glöggt sjá, hvernig húsin, einkum þau háu, vingsuðust til, og hvein og brakaði í öllum húsum. Sums staðar sáust göturnar og gangstéttarnar ganga svo til, að sást í raðir gangstéttarflisanna, er þær sporðreistust augnablik. Höfnin og tjörnin ýfðust eins og í ofastormi. Stóð kippurinn í u.p.b. 40 sekúndur. Alþingishúsið mun hafa skemmt einna mest, en á landsímastöðinni (gamla pósthúsínu) og urðu talsverðar skemmdir. Sums staðar sprungu veggir og loft í steinsteypuhúsum. Nokkrir reykháfar hrundu. Allmargar sprungur komu í hafnargarða, og sprunga kom í botn sundlauganna, svo að fjaraði skyndilega í þeim. Rúður brotnuðu á nokkrum stöðum, og allmikið brotnaði af glervöru. (Sjá nánar Vísi, Mb. og Alþýðublaðið 24. júlí). Porkell Porkelsson metur áhrifin í Reykjavík á VI (ÞPER), en Eysteinn Tryggvason á VI-VII (ETEC).

Skjálfti þessi fannst á Suðurlandi allt austur að Skeiðarár-sandi, um allt Vesturland (og Vestfirði), og sums staðar vestan til á Norðurlandi, austast á Siglufirði. Mestur varð hann um innanverðan Faxaflóa og í sveitunum þar upp af. (V.). Á Vífils-stöðum brotnaði reykháfur og nokkrar rúður í gluggum. Var kippurinn svo harður, að fullfrískir menn urðu að halda sér til að missa ekki fótanna. Voru allmargir sjúklinganna bornir út úr húsinu. Í Hafnarfirði var kippurinn fullt eins snarpur og í Reykjavík. Skemmdist þar allmikið og brotnaði í lyfjabúðinni, símastaurar hristust eins og tré í stormi og brak og brestir heyrðust í flestum húsum. (Ab. 24. júlí). Í Hveradölum var skjálftinn mjög öflugur (kl. 17.50, v.b.). Á Reykjanesi voru áhrif skjálftans III (kl. 17.40, v.s.). Á Reynivöllum í Kjós var skjálftinn allsnarpur. (Ab. 24.júlí). Hjá Ölfusá var

kippurinn svo snarpur, að myndir duttu niður af veggjum og hlutir hröpuðu fram úr hillum. Á Eyrarbakka hrundi talsvert og brotnaði í húsum að sögn Mb. (24.júlí), en í veðurbókinni segir: "Kl. 5.35 (s.d.), jarðskjálftakippur langur og allharður. Ekkert datt niður, en hringlaði mikið". Í Grímsnesi heyrðust dynkir í fjöllunum í vesturátt, og fannst þar greinilega, að hreyfingin kom að vestan (Mb. 25.júlí). Á Þingvöllum var skjálftinn ekki tiltakanlega harður (Ab. 24. júlí). Maður, sem staddur var á barmi Almannagjár, er skjálftinn reið yfir, telur fyrsta kippinn 1896 stórum meiri en þennan. Hann heyrði nú þyt í vesturátt, áður en hann fann titringinn og heyrðist hann halda áfram norður gjána. Lét gifurlega hátt í gjánni og hrauninu, en titringurinn var minni en liklegt var eftir hávaðanum. Reis vestan alda á Þingvallavatni og barst geysihratt norðaustur eftir. (Vi. 30. júlí 1929). Á Stóranúpi hrikti aðeins í húsi, en mjög vægt (um kl. 5.40, V.s.).

Í neðanverðri Rangárvallasýslu voru talsverð brögð að kippnum. Þó duttu engir húsmunir t.d. í Efra-Hvoli. Aftur fréttist um allmikla hreyfingu í Miðey í Landeyjum. Í Þjórsártúni var engu meiri hræring en á Efra-Hvoli. Aftur á móti var sagt í Fellsmúla í Landsveit, að þar hafi kippurinn verið bæði mikill og langur. Var sagt, að hann myndi hafa staðið yfir í eina mínútu. Áður en hann kom, heyrðist hár þytur úr austurátt. Kippurinn var þar talinn álika snarpur og snörpustu kippirnir, sem þar komu fyrir Heklugosið 1913 (Mb. 24.júlí). Á Sámsstöðum fundust jarðskjálftakippir. (V.s.).

Í Vestur-Skaftafellssýslu fannst jarðhræringin aðeins, t.d. fannst hún á Kirkjubæjarklaustri, aðeins af fólki því, er var inni við. Líkt var sagt frá Vík, þó mun kippurinn hafa verið snarpari þar. (Mb. 24.júlí). Þar fannst kippurinn greinilega ef setið var á jörðinni (um kl. 18, V.s.).

Í Vestmannaeyjum fundust jarðskjálftakippir, og var sá fyrsti allsnarpur og stóð yfir svo sem 10-15 sek. (kl. 5.40 ca, V.s., Vi. 31.júlí).